

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2024 30 stp
Fakultet for landskap og samfunn

Livskvalitet hos unge voksne aleneboende gjennom pandemien, og sammenhengen med bolig- og nærmiljøfaktorer

Sara Hvidsten
Folkehelsevitenskap

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på min tid som masterstudent ved NMBU, hvor jeg ser tilbake på to år med gode bekjenskaper og venner, et hjertelig læringsmiljø, samt inspirerende forelesere som har vært kilde til både kunnskap, latter og frustrasjon. Jeg tar med meg videre en hel del kunnskap jeg trenger videre på veien, samt en hel del kunnskap jeg på forhånd ikke ante at jeg trengte.

Jeg ønsker å takke mine veiledere professor Ruth Kjærsti Raanaas ved NMBU og seniorforsker Ragnhild Bang Nes ved Folkehelseinstituttet. Deres veiledning, gode råd og sosiale støtte har vært helt essensielt for denne masteroppgaven. Jeg føler meg trygt loset i havn av dyktige veiledere.

Inspirasjonen til å skrive en masteroppgave om livskvalitet og hvordan dette har sammenheng med boligkvalitet og nærmiljøfaktorer kommer av ymse erfaringer fra forskjellige bosteder med varierende kvalitet.

Jeg vil takke mine medstudenter som har gjort min tid på Ås hyggelig og morsom, og for gode faglige diskusjoner underveis. Jeg ønsker og å takke min samboer, familie og venner for god støtte gjennom disse to årene, jeg er helt sikker på at min psykiske helse er ganske mye bedre på grunn av dem.

Oslo, mai 2024

Sara Hvidsten

Sammendrag

Bakgrunn: Unge voksne er den aldersgruppen som rapporterer å ha dårligst livskvalitet i Norge, og det er en større andel av dem som bor alene som rapporterer å ha lav livskvalitet. Boligen er en sentral del av livet som kan gi trygghet, privatliv, nabolag og status. Gjennom koronapandemien var det flere sosiale restriksjoner for å dempe smittetrykket inkludert det å måtte holde seg mer hjemme. For unge voksne aleneboende, som kan ha blitt mer isolerte, kan dette ha påvirket livskvaliteten negativt. Det er derfor interessant å utforske hvordan unge voksne aleneboende har opplevd sin livskvalitet i denne perioden og hvordan livskvalitet har hatt sammenheng med boligkvaliteter og nærmiljøfaktorer.

Formål: Studiens formål er å se på hvordan nivået av livskvalitet har utviklet seg gjennom pandemien blant unge voksne aleneboende, og samtidig utforske sammenhengen boligkvalitet og nærmiljøfaktorer har hatt for livskvaliteten blant unge aleneboende under pandemien

Metode: Studien er en kvantitativ repetert tverrsnittstudie som bruker data fra Livskvalitetsundersøkelsen for årene 2020, 2021 og 2022. Deskriptive analyser er benyttet for å se på nivået av livskvaliteten blant unge voksne aleneboende. For å se sammenhengen mellom boligkvaliteter og nærmiljøfaktorer og livskvalitet er det gjennomført multippel lineær regresjon med affektiv og kognitiv livskvalitet som avhengige variabler.

Resultat: De deskriptive analysene tyder på at både den affektive og kognitive livskvaliteten har gått ned fra 2020 til 2022. Det er også en synkende trend for fornøydhet med bolig, opplevd trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet man bor. Regresjonsanalysene viser en signifikant sammenheng mellom fornøydhet med bolig og både affektiv og kognitiv livskvalitet. Opplevd trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet man bor har også en signifikant sammenheng med livskvalitet, og det kan se ut som at de har en større betydning for livskvaliteten for hvert år.

Konklusjon: Blant boligfaktorene som ble undersøkt i denne studien var fornøydhet med boligen den viktigste for livskvaliteten. Dette gjelder for alle de tre utvalgene, og spesielt for den kognitive livskvaliteten. Det kan se ut som at boligtilfredsheten er litt viktigere i 2021, ett år etter koronapandemien startet. Trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet har en signifikant sammenheng med livskvalitet, og sammenhengen blir sterkere for hvert år. Samtidig er det stadig færre som opplever trygghet og tilhørighet til nærområdet. Dette synliggjør viktigheten av å utvikle boliger og nærområder som unge voksne aleneboende kan trives med, oppleve trygghet i og ha tilhørighet til. Det er behov for videre forskning på hvilke kvaliteter ved bolig som påvirker livskvaliteten til unge voksne.

Abstract

Background: Young adults are the age group reporting the poorest subjective well-being (SWB) in Norway, with a higher proportion of those living alone reporting low SWB. Housing is a central aspect of life, that can provide security, privacy, community and status. During the covid-19 pandemic, there were several social restrictions to curb the spread of the virus, including having to stay at home. For young adults living alone, who may have become more isolated, this could have negatively affected their SWB. It is therefore interesting to explore how young adults living alone have experienced SWB in this period and how quality of life has been related to housing qualities and local environmental factors.

Purpose: This study aims to examine how SWB has evolved during the covid-19 pandemic among young adults living alone. It also seeks to explore the relationship housing quality and local environmental factors have with SWB among young adults living alone during the pandemic.

Method: The study is a quantitative repeated cross-sectional study using data from the Quality of Life Survey 2020, 2021 and 2022. Descriptive analyses for the three samples have been conducted to examine the level of SWB for young adults living alone. To investigate the relationship between housing qualities and environmental factors and SWB, multiple linear regressions have been performed with affective and cognitive SWB as dependent variables.

Results: From the descriptive statistics, it is apparent that both affective and cognitive SWB have decreased each year, with the highest level in 2020. Satisfaction with housing, perceived safety in the neighbourhood, and attachment to the place of residence also decline each year. Regression analyses indicate a significant relationship between housing satisfaction and SWB. Perceived safety in the neighbourhood and attachment to the place of residence also have a significant relationship with SWB, and it appears that they become increasingly important.

Conclusion: Of the housing factors in this study, satisfaction with housing was the most important for SWB. It seems that housing satisfaction is more important in 2021, one year after the onset of the pandemic. Safety in the neighbourhood and attachment to the place are significantly associated with SWB, and the association becomes stronger with each passing year. At the same time, there are fewer people experiencing safety and attachment to the local area. This highlights the importance of developing housing and neighbourhoods where young adults living alone can thrive, feel safe, and feel attachment. Further research is needed on which qualities of housing affect the quality of life of young adults living alone.

Innhold

1. Innledning.....	9
2. Problemstilling	10
3. Bakgrunn	11
3.1 Helse og folkehelseperspektivet.....	11
3.2 Livskvalitet.....	12
3.2.1 Hedonisk livskvalitet – Affektiv livskvalitet.....	12
3.2.2 Livstilfredshet – Kognitiv livskvalitet.....	13
3.3 Påvirkningsfaktorer for livskvalitet.....	14
3.4 Boligkvalitet.....	14
3.4.1 Fornøydhets med bolig.....	15
3.4.2 Støy.....	16
3.4.3 Støv/forurensning	16
3.4.4 Eie/leie.....	17
3.5 Nærmiljøfaktorer.....	18
3.6 Unge voksne aleneboende, påvirkningsfaktorer for livskvalitet og bolig.....	19
3.7 Koronasituasjonen	22
4. Metode.....	23
4.1 Studiedesign og datamateriale.....	23
4.2 Utvalg	24
4.3 Variabler	25
4.3.1 Livskvalitet.....	25
4.3.2 Boligkvalitet	27
4.3.3 Variabler for nærmiljøfaktorer.....	27
4.3.4 Kontrollvariabler	28
4.4 Dataanalyse	29
4.5 Etske overveininger.....	30
4.5.1 Bruk av kunstig intelligens i oppgaven	30
5. Resultater.....	31
5.1 Deskriptive analyser.....	31
5.2 Sammenhenger mellom livskvalitet og boligkvalitet.....	34
5.2.1 Sammenhenger mellom kvaliteter ved bolig og affektiv livskvalitet.....	35
5.2.2 Sammenhenger mellom kvaliteter ved bolig og kognitiv livskvalitet.....	39
5.3 Oppsummering av hovedfunn	42
6.0 Diskusjon.....	44
6.1 Deskriptive resultater	44
6.1.1 Deskriptive resultater for livskvalitet	44

6.1.2 Deskriptive resultater for boligkvaliteter.....	46
6.1.3 Deskriptive resultater for nærmiljøfaktorer.....	47
6.2 Sammenhenger fra multiple lineære analyser.....	48
6.2.1 Sammenhenger mellom livskvalitet og boligkvalitet.....	49
6.2.2 Sammenhenger mellom livskvalitet og nærmiljøfaktorer.....	51
6.2.3 Sammenhenger mellom livskvalitet og kontrollvariabler.....	53
6.3 Metodediskusjon.....	55
6.3.1 Reliabilitet.....	55
6.3.2 Indre validitet.....	56
6.3.3 Ytre validitet.....	60
7. Konklusjon.....	60
Referanser.....	62
Vedlegg.....	71

Oversikt over tabeller og figurer

Tabell 1:	Deskriptiv statistikk	Side 32
Tabell 2:	Enkel og multippel regresjon med affektiv livskvalitet som avhengig variabel	Side 35
Tabell 3:	Enkel og multippel regresjon med kognitiv livskvalitet som avhengig variabel	Side 39
Figur 1:	Flytskjema for utvalgene	Side 25

Forkortelser

FHUS – Fylkeshelseundersøkelsen

FN – De Forente Nasjoner

KI – Kunstig intelligens

KRR – Kontakt- og reservasjonsregisteret

OECD – The organization for economic cooperation and development

SHoT – Studentenes helse- og trivselsundersøkelse

SIKT – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør

SPSS – Statistical package for the social sciences

SSB – Statistisk sentralbyrå

SWB – Subjective Well-being

SWLS – Satisfaction with life scale

1. Innledning

Folkehelsemeldingen (Meld. St. 15 (2022-2023), s. 68) setter som mål å redusere lav livskvalitet i befolkningen, samt å utjevne sosiale forskjeller i livskvalitet. God helse og livskvalitet for mennesker i alle aldre kan bare oppnås ved å fremme helse og adressere helsedeterminantene gjennom bærekraftsmålene (WHO, 2017). De fleste som bor i Norge oppgir å ha god livskvalitet, og majoriteten er fornøyd med livet sitt (Nes et al., 2021). Opplevd livskvalitet er ikke jevnt fordelt i befolkningen, og det er noen grupper som i gjennomsnitt opplever å være mindre fornøyd med livet sitt enn andre. Unge voksne (18-24 år og 25-44 år) er aldersgruppene som rapporterer å være minst fornøyd med livet sitt (Nes et al., 2021).

God helse og livskvalitet skapes på forskjellige arenaer i livet. De forskjellige arenaene man oppholder seg i er derfor viktige puslebrikker i det som til sammen utgjør arenaer i folkehelsearbeidet. Det er mye som påvirker livskvaliteten til en person, og hvilke faktorer som påvirker livskvaliteten vil også være forskjellig ut fra hvilken livssituasjon man er i, og hvilken sosiodemografiske gruppe man tilhører (Tomaszewski & Perales, 2014). Bolig vil kunne påvirke livskvaliteten til et individ gjennom hele livet, da boligen i seg selv gjerne er et utgangspunkt for livet og aktivitetene som fyller det, og kan gi rom for viktig restitusjon. Boligen danner en ramme av trygghet og stabilitet og er en del av identiteten til et menneske. Det å bo i en bolig med tilfredsstillende boforhold er derfor regnet som en av de viktigste aspektene ved livet (OECD, 2011).

Det er flere faktorer ved boligen som har vist seg å ha en innvirkning på livskvaliteten. Tidligere studier har for eksempel funnet at både støy og støv er faktorer som har en negativ påvirkning på livskvaliteten (Fujiwara, 2013; Li et al., 2018; Mouratidis, 2019; Orru et al., 2016). Eierskapet av boligen kan også ha betydning for livskvaliteten, ved å tilby mer trygghet enn å leie (Clapham et al., 2018). I Norge er det tradisjon for å eie egen bolig og tall fra SSB viser at det var 81,6% av befolkningen som eide egen bolig i 2023 (SSB, 2024). Tall fra Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHoT) viser at de studentene som eier egen bolig er mest fornøyd med bosituasjonen, tett etterfulgt av de som bor i bolig eid av foreldre/slektninger (Sivertsen & Johansen, 2022). Samtidig er det unge voksne som oftest er leietakere av alle aldersgrupper (Revold & With, 2022).

Det er ikke bare faktorer ved bolig som har en innvirkning på livskvaliteten, også nærmiljøet har vist seg å ha en sammenheng med livskvalitet. Nærmiljøet har en viktig rolle i sosiale interaksjoner og relasjoner med andre. Nærmiljø med positive sosiale, økonomiske og

miljømessige egenskaper gir høyere livskvalitet for beboere (Sirgy, 2002). Nærmiljøfaktorer har og vist seg som en buffer for den negative innvirkningen dårlig boforhold kan føre til (Jones-Rounds et al., 2014). Faktorer som fornøydhet med sted, opplevd trygghet i nabolaget og tilhørighet til stedet man bor har alle vist en sammenheng med livskvalitet. Samtidig er det de unge voksne som rapporterer å være mindre fornøyde med stedet de bor, opplever å være mindre trygge, samt opplever i mindre grad tilhørighet til stedet de bor.

Blant unge voksne (18-24 år og 25-44 år) er det en særlig høy andel av de som opplever lite fornøydhet med livet, lite mening med det de gjør i det daglige, lite tilhørighet, som opplever lite glede og tillit, og som er ensomme (Nes et al., 2021). Dette har igjen kunnet påvirke unge voksne, som er i en mer utforskende fase av livet. Enslige i alle aldersgrupper oppgir generelt å ha dårligere livskvalitet enn hva personer som lever i samliv gjør (Nes et al., 2021; Reneflot et al., 2018). Gjennom koronapandemien var det smitteverntiltak som oppfordret folk til å holde seg hjemme, og ha minst mulig sosial kontakt (Regjeringen, 2020). Det kan tenkes at dette var en større utfordring for dem som bodde alene enn dem som bodde sammen med noen. Det var også anbefalinger for hvor mange man kunne være sammen privat, men med en meters avstand (Regjeringen, 2020). Dette kan også gjøre det vanskelig for unge voksne, som kanskje ikke har like store boliger, og kanskje ikke har nære nok relasjoner til at man prioriteres.

Det er de unge fremfor de eldre som rapporterer dårlig livskvalitet i Norge, og dem som både er unge og bor alene skårer særlig lavt (Lervåg et al., 2022). Denne studien vil utforske hvordan livskvaliteten til unge voksne aleneboende (20-35 år) har vært gjennom koronapandemien, og undersøke betydningen av sentrale livskvalitetsdeterminanter. Studien setter et særlig søkelys på sammenhenger mellom boligkvalitet og nærmiljøfaktorer og livskvalitet, og undersøker betydningen av opplevd økonomi, nære relasjoner, alder, kjønn og sysselsetting blant unge voksne aleneboende.

2. Problemstilling

Det er mange faktorer som har innvirkning på livskvalitet, og noen er bedre undersøkt enn andre. Denne studien har som målsetning å se på hvilken betydning boligkvalitet og nærmiljøfaktorer har hatt for livskvaliteten blant unge aleneboende under koronapandemien. For å finne ut av dette har jeg satt forskningsspørsmålet:

- *Hvordan har unge aleneboende opplevd sin livskvalitet gjennom koronapandemien, og hvordan kan det relateres til boligkvaliteter og nærmiljøfaktorer?*

For denne studien er det ønskelig å se på boligkvaliteter i første omgang, og kontrollere for nærmiljøfaktorer for å se på sammenhengen mellom boligkvaliteter og livskvalitet, med og uten innvirkningen av nærmiljøfaktorer.

3. Bakgrunn

I dette kapitlet presenteres teori, empiri og definisjoner som er relevant for studien. Jeg vil gå nærmere inn på livskvalitet, boligkvalitet, nærmiljøfaktorer, den sosiodemografiske gruppen unge voksne samt koronasituasjonen for å gi et bakteppe til denne studien.

3.1 Helse og folkehelseperspektivet

Det finnes en rekke definisjoner av helsebegrepet, og ikke minst definisjoner av hva god helse er. Blant annet har Peter Hjort har definert helse som «overskudd til å takle hverdagens krav» (Hjort, 2001). WHO's definisjon av helse er derimot noe bredere; «helse er en tilstand av fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære, ikke bare fravær av sykdom eller lidelser» (WHO, 2020). Helsebegrepet til WHO innebærer mer spesifikt både den fysiske helsen, samt den psykiske helsen, mens Hjort sin definisjon er mer generell. Psykisk helse kan omtrent forstås som et nøytralt begrep, hvor den både kan være god og dårlig, den kan være forbundet med plager og sykdom eller som en ressurs. Hvilke faktorer i nærmiljøet og samfunnet som påvirker den psykiske helsen for hele befolkningen er dermed viktig for det videre arbeidet med psykisk helse og folkehelsearbeidet (Helsedirektoratet, 2014).

Et viktig prinsipp for folkehelsearbeidet er «helse i alt vi gjør» (Regjeringen, 2021). I folkehelseloven fremkommer det at folkehelsearbeidet skal: «fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse» (Folkehelseloven, 2011). Psykisk helse og livskvalitet har i økende del fått ta plass i satsningen på folkehelse, og det har blitt mer fokus på faktorer som kan fremme og hemme helse og livskvalitet i samfunnet vårt (Meld. St. 15 (2022-2023)). For arbeidet med psykisk helse i folkehelsearbeidet, er det viktig å ha et ord for den positive psykiske helsen, det som ikke handler om sykdom eller lidelser. Well-being er et slikt ord, og kan på norsk oversettes til subjektiv livskvalitet (Carlquist, 2015).

Boligen er et sted man oppholder seg store deler av dagen, og kunnskap om hvilke faktorer ved en bolig som kan fremme helse vil kunne bidra til en videre utvikling av et helsefremmende samfunn. Enkelte faktorer kan være av særlig betydning for spesifikke befolkningsgrupper. Den nyeste folkehelsemeldingen fremmer en utjevning av sosiale forskjeller i samfunnet, da nivået av helse og livskvalitet ikke er jevnt fordelt i populasjonen (Meld. St. 15 (2022-2023)). Det er

dermed interessant i et folkehelseperspektiv å se hvilke sammenhenger boligkvaliteter og nærmiljøfaktorer har med livskvaliteten til unge voksne aleneboende.

3.2 Livskvalitet

OECD definerer well-being som «Good mental states, including all of the various evaluations, positive and negative, that people make of their lives and the affective reactions of people to their experiences» (OECD, 2013). Jeg har valgt å ta utgangspunkt i rapporten «Well-being på norsk» for selve begrepsavklaringen (Carlquist, 2015). Well-being er et ofte brukt begrep innenfor livskvalitetsforskning, begrepet har blitt benyttet litt forskjellig alt etter hvilken teori som ligger til grunn (Carlquist, 2015).

Well-being kan oversettes og romme flere forskjellige teoretiske aspekter. På norsk kan begrepet well-being forstås som livskvalitet. Well-being, eller livskvalitet, kan brukes både i subjektiv og objektiv forstand (Carlquist, 2015). Den objektive siden av livskvalitet blir ofte kalt levekår, og omfatter objektive betingelser for det man antar er et godt liv, eksempler på dette er utdanning, arbeid og relasjoner (Carlquist, 2015, s. 10-12). Den subjektive siden av livskvalitet benytter begrepet subjektiv livskvalitet, og handler om hvordan mennesker opplever at de har det (Carlquist, 2015). Jeg vil i denne oppgaven benytte begrepet livskvalitet, forstått som subjektiv livskvalitet.

«Livskvalitet handler om det som gir livet verdi og mening» (Barstad et al., 2016, s. 6). Dette kan være de aspektene ved livet som er mål i seg selv, det som virkelig betyr noe for oss. Hva dette er, er subjektivt og vil variere fra person til person. For noen kan dette være frihet, for andre kan det være utvikling av ferdigheter og mestring (Barstad et al., 2016, s. 6). I livskvalitetsforskningen er det vanlig å dele inn den subjektive livskvaliteten i affektiv- og kognitiv livskvalitet. Dette er to perspektiver på livskvalitet som er forskjellig i hva som legges til grunn for et godt liv. Det affektive perspektivet omhandler følelser, imens det kognitive perspektivet omhandler en vurdering av tilfredshet med livet (Carlquist, 2015). For å kunne se og måle livskvalitet vil jeg i denne studien benytte hedoniske perspektiver og kognitive perspektiver. Dette for å kunne se på en mer helhetlig forståelse av livskvalitet (Clapham et al., 2018).

3.2.1 Hedonisk livskvalitet – Affektiv livskvalitet

Det hedoniske perspektivet ser på livskvalitet som tilstedeværelse av behag og positive følelser som glede og tilfredshet, og fravær av ubehag eller negative følelser, som sinne og tristhet (Carlquist, 2015; Kahneman et al., 1999). I det hedoniske perspektivet fungerer følelsene i seg

selv som et motivasjonssystem. Positive følelser gir et signal om at det som utløste følelsen bidrar positivt til vår livskvalitet, og gjør at man blir motivert til å oppsøke det som ga oss den positive følelsen igjen. Negative følelser vil gi motsatt effekt. En situasjon som gir deg negative følelser vil gi et signal om at situasjonen er negativ for livskvaliteten din. Følelsen motiverer til avgrensning, tilbaketrekning eller konfrontasjon (Carlquist, 2015, s. 17). Gjennom denne søken etter behag, og ikke ubehag, vil man finne miljøer og situasjoner som er gode for en selv. I det hedoniske perspektivet er dermed livskvalitet ikke bare forankret i sinnet, men også i kroppen (Carlquist, 2015, s. 17).

Man kan dele følelsene inn i positive og negative følelser, altså behagelige og ubehagelige følelser. Videre er det forskjellig aktivering av de forskjellige følelsene, positive følelser kan både være høyaktiverte og lav-aktivert, det samme gjelder negative følelser. Høyaktiverte negative følelser kan eksempelvis være sinne og stress, mens lavaktiverte kan være tristhet og kjedsomhet (Nes et al., 2018). For å få et godt bilde på den affektive livskvaliteten er det viktig å få med bredde i følelsesregisteret man måler, det er derfor viktig å få med både høyaktiverte og lavaktiverte positive og negative følelser i målingen (Nes et al., 2018).

3.2.2 Livstilfredshet – Kognitiv livskvalitet

Livstilfredshet står for den mer kognitive og helhetlige evalueringen av livskvaliteten til en person (Pavot & Diener, 2008). Livstilfredshetsteoriene ser på livskvalitet som en vurdering av tilfredshet med eget liv (Carlquist, 2015), men kan også være en vurdering av hvordan man har det i bestemte deler av livet, slik som arbeid, familie eller fritid (Carlquist, 2015, s. 21).

Man kan skille mellom to prosesser for hvordan man vurderer sin livstilfredshet. I bottom-up-tilnærmingen, forstår man etableringen av livstilfredshet som en totalsum av ulike opplevelser. I denne tilnærmingen er summen av tilfredsheten på forskjellige arenaer i livet, som familie, arbeid og fritid lagt sammen. Dersom summen av disse er høy, er livstilfredsheten totalt også høy (Carlquist, 2015). I top-down-tilnærmingen antar man at livstilfredshet generelt er med på å påvirke vårt syn på tilfredsheten med deler av livet (Carlquist, 2015), og legger til grunn at personlighetstrekk og gener også påvirker hvordan man ser på livet. Det er rimelig å anta at begge tilnærmingene er med på å skape det man opplever som livstilfredshet (Carlquist, 2015).

Det er flere tilnærminger for å måle kognitiv livskvalitet. Enkeltspørsmål, stigespørsmål og spørsmålsbatteri er alle ofte brukte og godt validerte måleinstrumenter for livstilfredshet (Carlquist, 2015). Satisfaction With Life Scale (SWLS) er det mest kjente instrumentet for

måling av livstilfredshet, og er benyttet i et stort antall studier. Måleegenskapene til SWLS er godt belyst og validert, og anses som å være gode (Carlquist, 2015; Nes et al., 2018).

3.3 Påvirkningsfaktorer for livskvalitet

Det finnes flere faktorer som påvirker livskvaliteten og hvordan man opplever livene sine. De mest sentrale påvirkningsfaktorene for livskvaliteten er genetikk, oppvekstkår og livshendelser, sosiale og økonomiske betingelser, samt både psykisk og fysisk helsetilstand (Nes et al., 2021). Påvirkningsfaktorene kan være både objektive og subjektive. Objektive faktorer som kjønn, alder og sysselsetting har vist seg å påvirke hvordan man ser på livet sitt (Nes et al., 2021). Faktorene som har en påvirkning på helsen kan også betegnes som helsedeterminanter, og påvirker helsen vår på godt og vondt (Dahlgren & Whitehead, 2021). Helsedeterminantene er både individuelle faktorer, slik som de nevnt tidligere i avsnittet, men og samfunnsmessige, slik som utdanning, vann og sanitærforhold, arbeidsledighet og boligforhold (Dahlgren & Whitehead, 2021).

I et folkehelseperspektiv er det viktig å vite hvilke faktorer som påvirker livskvaliteten, slik at man kan legge til rette for helse og livskvalitet i samfunnet. Faktorer som påvirker livskvaliteten kan ofte i seg selv både være fremmende og hemmende. Eksempelvis regnes lav sosial støtte som en risikofaktor (reduserer livskvalitet), mens god sosial støtte regnes som en livskvalitetsfremmende faktor (styrker livskvaliteten) (Nes et al., 2021). For å kunne gjennomføre tiltak som er helsefremmende er det derfor viktig å vite hvilke faktorer som fremmer helse og livskvalitet i befolkningen. Nærmiljøet og de stedene folk bor utgjør gode utgangspunkt for folkehelsearbeidet da det er her folk lever livene sine, og det er flere som kan dra nytte av de samme tiltakene.

3.4 Boligkvalitet

Verdens helseorganisasjon skriver i sine egne retningslinjer for bolig og helse, at økt boligkvalitet kan redde liv, forebygge sykdom og øke livskvalitet (WHO, 2018). FNs bærekraftsmål nummer 11, setter som mål å gjøre byer og tettsteder inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige, selv med en økende urbanisering. Bærekraftsmålet har flere delmål, blant annet å «sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris» (FN-sambandet, 2023). Boligen utgjør en sentral del av livet, da det er der man oppholder seg store deler av dagen. En bolig eller et hjem er mer enn tak over hodet og ly for vær, den gir trygghet, privatliv, nabolag, sosialt liv og status

(Tomaszewski & Perales, 2014; van Zanden et al., 2020). Det å bo i en bolig med tilfredsstillende boforhold er en av de viktigste aspektene ved livet (OECD, 2011).

Clapham et al. finner i sin studie at kvaliteter ved boligen har mye mindre innvirkning på livskvalitet enn forskjellige hendelser i livet (f.eks. å bli enke eller å bli arbeidsledig), men at kvaliteter ved bolig fortsatt har en betydelig innvirkning (Clapham et al., 2018, s. 270). Både objektivt målbare og subjektive faktorer ved en bolig kan påvirke livskvalitet. Det er flere objektive mål på boligkvalitet som er undersøkt, slik som overcrowding og innslipp av lys (Streimikiene, 2015). Samtidig vil vurderingen av hvilke kvaliteter ved boligen som er positive for livet være forskjellig fra person til person, og det er dermed interessant å ta med subjektive mål på boligkvaliteten for å se hvilken innvirkning dette har på livskvaliteten.

Boligkvalitet er ikke en fast bestemt terminologi, og det er forskjellige aspekter som vektlegges i forskningen. I tidligere studier er det flere faktorer relatert til bolig som har vist seg å ha en innvirkning på livskvaliteten, slik som fornøydhet med bolig, problemer med støy i boligen, problemer med støv i boligen og om man eier boligen.

3.4.1 Fornøydhet med bolig

Hvordan man vurderer sine omgivelser er forskjellig fra person til person. I en studie fra Australia har man sett på hvordan forskjellige sosiodemografiske grupper vurderte de samme objektive boforholdene. De fant at forskjellige sosiodemografiske grupper vurderte like boforhold ulikt. Eksempelvis vurderte eldre menn de samme boforholdene gunstigere enn hva yngre damer gjorde (Tomaszewski & Perales, 2014).

Det er flere studier som viser at det å flytte til en bolig som er større eller har høyere kvalitet, gir en økning i livskvalitet for en periode. Denne økningen synker igjen over tid, og det kan hende at det er på grunn av at man tilpasser seg boligen og dens kvaliteter (Clapham et al., 2018). Dette kan igjen betegnes som den hedoniske tredemølle, hvor man tilvenner seg nye og forbedrede levekår, og hever forventningene sine i tråd med forbedringen (Nes et al., 2006).

En norsk nasjonalt representativ undersøkelse viser en direkte sammenheng mellom tilfredshet med boligen og både høyere kognitiv livskvalitet og færre depressive symptomer (Bjørndal et al., 2023). I en studie fra Oslo (Mouratidis, 2020), så man på hvordan faktorer fra det urbane miljøet påvirker livskvalitet. Studien viste at fornøydhet med bolig har en signifikant sammenheng med livskvalitet, og at fornøydheten med bolig er positivt assosiert med kognitiv livskvalitet. Fornøydhet med bolig er en av de faktorene ved det urbane miljøet som har en direkte signifikant sammenheng med livskvalitet (Mouratidis, 2020).

3.4.2 Støy

Støy er en faktor som kan påvirke boligkvaliteten. Støy er definert som uønsket lyd som kan gi helseskade og kan føre til søvnvansker, redusert livskvalitet og redusert helse (Aasvang et al., 2022). Det er flere mulige kilder til støy i boligen, som støy fra industri, næringsliv og naboer. I Norge er veitrafikk den største kilden til rapporterte støyplager. I 2019 var det to millioner som var utsatt for støy over anbefalt nivå der de bor (Aasvang et al., 2022). Fortetting og urbanisering skaper utfordringer med tanke på støy, spesielt når det bygges ut i områder rundt kollektivknutepunkt (Aasvang et al., 2022). I en studie fra Norge fant man at det å ha problemer med støy i boligen er assosiert med depressive symptomer (Bjørndal et al., 2023).

Fujiwara fant i sin rapport om bolig og livskvalitet at støy fra naboer har den største negative effekten på livskvalitet, og er den nest mest rapporterte grunnen til at en ønsker å flytte (Fujiwara, 2013). I en casestudie fra Dublin evaluerer de forholdet mellom å bo i tettbygde strøk og fornøydhetsnivå med nabolaget (Howley et al., 2009). I denne casestudien rapporterer de som bor i nyutviklede og relativt kompakte bomiljø høyere grad av misnøye med nabolaget enn den øvrige befolkningen nasjonalt. De fant at det ikke er det å bo tett som forklarer misnøyen med nabolaget, men heller relaterte faktorer som støy, trafikk og mangel på fasiliteter i nærmiljøet (Howley et al., 2009).

Med data fra 2016 så Mouratidis (2019) på forskjeller i livskvalitet i Oslo, ut ifra hvor tett bebyggelse boområdet til respondenten var, med sosiodemografi som medierende variabler (Mouratidis, 2019). Gjennom studien finner han at det er positivt for livskvaliteten å bo i tettbygde strøk, dersom man kontrollerer for faktorer forbundet med urbane problemer, slik som opplevd trygghet, støy og forsøpling. For den kognitive livskvaliteten er det opplevd trygghet som har størst innvirkning, men for den affektive livskvaliteten er det støy og opplevd trygghet (Mouratidis, 2019). Boligfaktorene viste dermed forskjellige sammenhenger med ulike mål på livskvaliteten.

3.4.3 Støv/forurensning

Svevestøv, nitrogendioksid (NO₂) og ozon (O₃) blir regnet for å være de viktigste typene av luftforurensning som kan føre til sykdom og død (Låg & Bølling, 2022). Låg og Bølling legger fram i sin rapport om luftforurensning at luftforurensning i seg selv kan føre til, eller forverre flere sykdommer, men at det også er et samspill mellom luftforurensning og støy ved trafikkerte områder som kan ha en samspillseffekt som igjen kan føre til økte plager og helserisiko (Låg & Bølling, 2022).

Det er tidligere vist at luftforurensning har en negativ innvirkning på livskvalitet, og desto verre luftforurensningen er, desto lavere livskvalitet (Sirgy, 2002). Welsch har i sin artikkel sett på effekten forskjellige typer luftforurensning har på livskvaliteten i flere land, og finner at luftforurensning er en statistisk signifikant prediktor for forskjellene i livskvalitet innad i land og over tid (Welsch, 2006). En studie fra Estland har sett på nivået av livskvalitet og nivået av luftforurensning på forskjellige steder, og finner at luftforurensning har en negativ signifikant sammenheng med livskvalitet. De fant at en økning i PM₁₀ (summen av fint og grovt svevestøv) på ett mikrogram per kubikkmeter (1 µg/m³) reduserer kognitiv livskvalitet med 0,017 (Orru et al., 2016).

I en oversiktsartikkel fra 2018 presenteres artikler som har sett på sammenhengen mellom luftforurensning og livskvalitet (Li et al., 2018). Det er noe forskjell i hvordan livskvalitet har blitt målt, og hvordan luftforurensningen har blitt målt, men nesten alle artiklene finner en signifikant negativ sammenheng mellom luftforurensning og livskvalitet. Unntaket er den siste som finner at det er vanskelig å måle innvirkningen (Li et al., 2018). Luftforurensning kan bli betraktet som en stressor (Campbell, 1983; Li et al., 2018), og dens påvirkning på emosjonelle, atferdsmessige og fysiske endringer kan medieres av kognitiv vurdering av luftforurensningen (Li et al., 2018).

3.4.4 Eie/leie

I Norge er det tradisjon for å eie egen bolig. Ifølge tall fra SSB var det i 2023 hele 81,6% av befolkningen som eide egen bolig (SSB, 2024). Det er flere faktorer ved det å eie eller leie en bolig som potensielt påvirker livskvaliteten. Clapham et al. fant i sin studie at dersom det blir viktigere for den nærmeste kretsen til en person å eie bolig, vil stigmaet ved å leie øke, og dermed redusere livskvaliteten med 0,12 (Clapham et al., 2018). Videre finner de at det ikke er noen kausal sammenheng mellom det å eie en bolig og livskvalitet, men at dette avhenger mer av den økonomiske tryggheten til eieren av bolig. Det å eie boligen har ikke noe positivt å si for livskvaliteten i seg selv, men man ser at den positive virkningen det å eie bolig har på livskvalitet avhenger av om vedkommende er økonomisk trygg eller ikke (Clapham et al., 2018).

Studiene som finner at å eie bolig har en positiv effekt på livskvalitet, legger vekt på en eller flere av fire forklaringsfaktorer (Clapham et al., 2018): I) **autonomi**; man har et naturlig instinkt for å eie, og et ønske om sitt eget territorium, II) **boligforhold**; å eie bolig gjør boligforholdene bedre, fordi de som eier har en større økonomisk investering i boligen enn hva de som leier har, III) **trygghet**; det å eie en bolig kan føre til økt trygghet, da en som eier bolig ikke kan bli

tvunget til å flytte på samme måte som en som leier kan, IV) **sosial status**; det å eie bolig fører til økt sosial status (Clapham et al., 2018). Gurney har sett på boligmarkedet i England og argumenterer for at dersom det er flere som eier bolig, er det ikke bare den sosiale statusen til de som eier bolig som øker, men den sosiale statusen til de som leier vil synke (Gurney, 1999).

Tall fra studentenes levekårsundersøkelse i 2021, viser at det var 42% av studentene som eide bolig (Lervåg et al., 2022). Dette er en betydelig lavere andel enn for den øvrige befolkningen. I Studentenes Helse- og Trivselsundersøkelse (SHoT) svarer studentene på hvor godt de trives med bosituasjonen og hvem som eier boligen de bor i. De som oftest rapporterer at de trives godt eller svært godt med bosituasjonen er de som eier boligen selv (93%) etterfulgt av de som bor i en bolig eid av foreldre/slektninger (78%) (Sivertsen & Johansen, 2022). Andelen som trives godt med bosituasjonen er lavere blant de studentene som bor i bolig eid av annen privat utleier (73%) og profesjonell privat utleier (71%). Studentene som leier av studentskipnaden er de som sjeldnest rapporterer å trives svært godt eller godt med bosituasjonen (69%) (Sivertsen & Johansen, 2022).

Det er en større andel av dem som leier bolig i Norge som er lite fornøyde med boligen (svarer 0-5 på en skala fra 0-10), enn dem som eier (Revold & With, 2022). De fleste oppgir å føle seg trygge i nabolaget, men det er flere leietakere enn eiere som føler seg utrygge. Samtidig har leietakere i snitt bodd kortere i nabolaget enn hva eiere har. Dette kan igjen føre til at leietakere i mindre grad opplever tilhørighet til stedet de bor, i forhold til eiere, og det er de yngste (20-29 og 30-44 år), enslige leietakerne som oftest rapporterer lav tilhørighet til stedet de bor (Revold & With, 2022). Videre finner de at dersom man kontrollerer for andre kjennetegn (inntekt, arbeid, familietype og innvandring), er det liten forskjell mellom dem som eier og leier i andelen med lav livskvalitet i tyveårene (Revold & With, 2022).

3.5 Nærmiljøfaktorer

Nærmiljøet har en viktig rolle i sosiale interaksjoner og relasjoner med andre. Nærmiljø med positive sosiale, økonomiske og miljømessige egenskaper gir høyere livskvalitet for beboere (Sirgy, 2002). I denne studien forstås nærmiljøfaktorer som fornøydhets med sted, opplevd trygghet i nabolaget og tilhørighet til stedet man bor.

En studie så på effekten boligkvalitet og nærmiljøkvaliteter har på livskvaliteten, med data fra åtte forskjellige byer i Europa. De fant at både dårlige kvaliteter ved bolig og dårlige nærmiljøkvaliteter bidrar til lavere livskvalitet, men at gode nærmiljøkvaliteter fungerer som en buffer mot de negative effektene dårlige boliger kan ha på livskvaliteten (Jones-Rounds et

al., 2014). Når man skal se på kvaliteter ved bolig er det derfor viktig å se dette i sammenheng med området og nabolaget boligen ligger i, da kvaliteter ved nærmiljøet kan ha en betydelig innvirkning på livskvaliteten.

En studie fra Oslo så på fornøydhet med pendling, nabolag og bolig, og sammenhengen med livskvalitet. De fant at fornøydhet med nabolag har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet og lykke (Mouratidis, 2020). Studien finner at fornøydhet med nabolaget har en direkte sammenheng med livskvalitet, men også en indirekte sammenheng gjennom fornøydhet med bolig og personlige relasjoner (Mouratidis, 2020). Dette har man også funnet tidligere i USA (Adams, 1992), samt at kriminalitet i nabolaget og den fysiske tilstanden nabolaget er i, har en signifikant sammenheng med fornøydhet med nabolaget (Grogan-Kaylor et al., 2006).

Van de Weijer et al (2022) finner i sin studie fra Nederland at selv etter å ha kontrollert for sosioøkonomisk status har trygghet i nærmiljøet en signifikant sammenheng med livskvalitet. Tryggere nabolag viser i gjennomsnitt høyere nivåer av livskvalitet (Van De Weijer et al., 2022). Med data fra Livskvalitetsundersøkelsen i 2020 og 2021 fant Bjørndal et al. (2023) en negativ sammenheng mellom å føle seg trygg når man er ute og går i nabolaget og problemer med kriminalitet, vold eller vandalisme i nabolaget (Bjørndal et al., 2023). Videre finner studien at det er sterke sammenhenger mellom depressive symptomer og å bekymre seg for vold eller trusler når man er ute og går i nabolaget (Bjørndal et al., 2023).

I denne studien forstås tilhørighet til sted som et affektivt bånd eller tilknytning mellom mennesker og spesifikke plasser (Hidalgo & Hernandez, 2001). I en studie fra Sør-Norge har man sett på hvordan forskjellige faktorer påvirket respondentenes opplevde tilhørighet til sted. De fant at både tilgang til natur og tilgang til fasiliteter, transport og kultur hadde en positiv signifikant sammenheng med tilhørighet til nabolaget, og at tilhørighet igjen har en positiv sammenheng med livskvalitet (Friesinger et al., 2022). De finner også at støy har en signifikant negativ sammenheng med tilhørighet til nabolaget (Friesinger et al., 2022).

Nærmiljøfaktorer har en påvirkning på livskvaliteten. Det er dermed interessant å kontrollere for nærmiljøfaktorer, for å kunne få et bedre innblikk i hvordan kvaliteter ved selve boligen henger sammen med livskvaliteten, samt hvilken sammenheng nærmiljøfaktorer har.

3.6 Unge voksne aleneboende, påvirkningsfaktorer for livskvalitet og bolig

Unge voksne er i en periode av livet mellom ungdomstid og voksenlivet, som er en mer utforskende periode (Gjellesvik & Madsen, 2021; Tanner & Arnett, 2016). Perioden blir gjerne omtalt som «emerging adulthood» og starter fra omtrent 18 års alder og fortsetter videre inn i

20-årene. Denne livsfasen preges av forandring og utforsking av forskjellige veivalg i livet (Gjellesvik & Madsen, 2021). I de fleste land synker livstilfredsheten gradvis fra man er barn til voksenlivet (Helliwell et al., 2024). Globalt sett rapporterer fortsatt ungdom og unge voksne i alderen 15-24 år å ha høyere tilfredshet med livet, enn hva eldre voksne gjør, men denne forskjellen blir mindre og mindre i Europa, og har blitt reversert i Nord-Amerika (Helliwell et al., 2024). Hvert år presenterer FN (De Forente Nasjoner) verdens lykkerapport, som rapporterer målinger av lykke i verden. For å rangere landene fra minst lykkelig til mest lykkelig bruker de et kognitivt livskvalitetsmål (livsevaluering; Cantrills stige). Verdens lykkerapport 2024 har rangert livsevalueringen for årene 2021-2023 i henhold til alder. I aldersgruppen 60 år og eldre er Norge rangert som nummer 3 i verden. Til sammenligning er Norge rangert som nummer 20 for aldersgruppen 30 år og yngre (Helliwell et al., 2024).

I Norge har de fleste oppgitt å ha god livskvalitet, men dette er i endring. I 2019 var gjennomsnittet for fornøydhet med livet for menn på 7,49 (skala 0-10), og kvinner 7,51 (Nes et al., 2020). Tall fra Livskvalitetsundersøkelsen 2023 viser at den gjennomsnittlige skåren på fornøydhet med livet har sunket siden 2019, og var i 2023 på 6,8 for hele befolkningen (skala 0-10) (SSB, 2023b). Selv om livskvalitet har sunket for befolkningen generelt, er ikke nivået av livskvaliteten jevnt fordelt i befolkningen. Tall fra fylkeshelseundersøkelsene (FHUS) i 2019 viser at det var de yngste (18-24 år) som rapporterte lavest livskvalitet, med et gjennomsnitt på 6,82 (skala 0-10) for fornøydhet med livet, tett etterfulgt av unge voksne/voksne (25-44 år) med et gjennomsnitt på 7,2 for fornøydhet med livet (Nes et al., 2020). Tall fra Livskvalitetsundersøkelsen i 2023 viser at tilfredsheten med livet har sunket ytterligere, med et gjennom snitt på 6,4 (skala 0-10) for aldersgruppen 18-24, og 6,5 for aldersgruppen 25-44. Disse aldersgruppene var også de som har høyest andel av personer som rapporterer å være lite fornøyd med livet, lite glede og lite tilhørighet i 2019 fra FHUS (Nes et al., 2020).

SHoT undersøker livskvaliteten til studenter over hele landet, og fant i 2021 et gjennomsnitt i kognitiv livskvalitet målt med Satisfaction With Life Scale på 4,2 (skala 1-7) og et gjennomsnitt på 4,52 for 2022. Akkurat hvorfor ungdom og unge voksne rapporterer å ha lavere livskvalitet enn eldre er usikkert, men opplevd økonomi ser ut til å være en viktig faktor (Nes et al., 2021). Videre oppgir studenter og skoleelever moderat lavere fornøydhet og høyere bekymringer enn pensjonister og yrkesaktive (Nes et al., 2021).

Hellevik & Hellevik har og funnet en nedgang i livskvalitet og lykkefølelse for unge voksne. De rapporterer at nedgangen i livskvalitet i Norge i stor grad kan forklares av at unge voksne føler en større bekymring for fremtiden enn tidligere, spesielt knyttet til yrkeskarriere og egen

økonomiske situasjon. «En utvikling som representerer en spesiell økonomisk utfordring for unge mennesker i etableringsfasen, er den ekstreme veksten i boligpriser i sentrale områder» (Hellevik & Hellevik, 2021). McKee legger fram i sin artikkel at det å forlate barndomshjemmet tradisjonelt er en overgang til voksenlivet, men at dette nå har blitt utsatt på grunn av vanskeligheter for unge å komme seg inn på boligmarkedet (McKee, 2012). Det er flere unge som velger å leie sammen med andre som ikke er familie, for å komme seg ut av barndomshjemmet (McKee, 2012).

Data fra både SSBs nasjonale livskvalitetsundersøkelser og FHUS viser at gjennomsnittet for fornøydhet med livet er lavere blant enslige, enn dem som er gift, samboende eller har kjæreste. Andelen av dem som rapporterer lav livskvalitet (gjennomsnitt 0-5 på skala 0-10) er også systematisk høyere for dem som er enslige (Nes et al., 2021). I Livskvalitetsundersøkelsen 2022 rapporterer rett i underkant av 40% av enslige i aldersgruppen 18-29 år å ha lav tilfredshet med livet, for enslige i aldersgruppen 30-44 år er det 42% som rapporterer lav tilfredshet med livet (Gram, 2023). I Finland fant Backman-Nord et al. (2022) i sin studie av finske universitetsstudenter at de som bor sammen med en partner har signifikant større sannsynlighet for å være mer lykkelig. Videre fant de at de som bor med en venn også har en tendens til å rapportere å være mer lykkelig enn de som bor alene (Backman-Nord et al., 2022).

Sosiale relasjoner utover partner spiller også en viktig rolle for livskvaliteten. Blant både unge og eldre er det positivt å ha gode venner og noen å kontakte ved behov (Hellevik & Hellevik, 2021). Sosial støtte, gode relasjoner og sosial deltagelse er av stor betydning for livskvaliteten, og kan påvirke den både sykdomsforebyggende, og livskvalitetsfremmende (Reneflot et al., 2018). En meta-analyse av 148 studier så på effekten sosial støtte har på dødelighet, og fant at over en periode på 7,5 år, hadde de med god sosial støtte 50% større sjanse for å overleve enn de som hadde dårlig eller utilstrekkelig sosial støtte (Holt-Lunstad et al., 2010).

Det finnes flere forklaringer på hvorfor sosiale relasjoner er viktig for livskvaliteten; sosial støtte kan gi ressurser som kan gjøre en mer tilpasningsdyktig for forskjellige stressorer, og på denne måten kan sosial støtte fungere som en buffer for negative opplevelser (Cohen & Wills, 1985; Holt-Lunstad et al., 2010). Samtidig kan man også se på sammenhengen mellom sosial støtte og livskvalitet mer helhetlig. Sosiale nettverk gir jevnlig positive opplevelser, og kan gi stabile sosiale roller i et fellesskap. Dette kan igjen føre til god livskvalitet, ved å frembringe positiv affekt, forutsigbarhet, stabilitet i ens livssituasjon og en følelse av egenverd. Å være en del av et sosialt nettverk kan og bidra til å unngå negative opplevelser. Samtidig kan det å være medlem av et sosialt fellesskap føre til at man tar bedre helserelaterte valg enn om man ikke

hadde vært med i fellesskapet (Cohen & Wills, 1985; Holt-Lunstad et al., 2010). Det er flere unge voksne som rapporterer å være plaget av ensomhet (Barstad & Sandvik, 2015), noe som styrker viktigheten av nære sosiale relasjoner for unge voksne.

Det er et systematisk funn på tvers av undersøkelser i Norge og andre land at kvinner skårer høyere enn menn på negative følelser (Nes et al., 2021). Samtidig skårer kvinner høyere enn menn på relasjonelle indikatorer som «jeg har støttende og givende sosiale relasjoner» og «jeg bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet», dette i sum gjør at kvinner og menn skårer relativt likt på fornøydhet med livet alt i alt (Nes et al., 2021). En studie fra Norge så på forskjeller i psykiske plager for kjønn og sosial støtte, og fant at det er de yngste kvinnene (18-24 år) som rapporterer høyest nivå av psykiske plager i forhold til de andre aldersgruppene (opp til 38 år) (Johansen et al., 2021). Studien finner videre en sterkere assosiasjon mellom sosial støtte og psykiske plager (beskyttende effekt) blant unge kvinner sammenlignet med unge menn (Johansen et al., 2021). Både sosial støtte og ensomhet påvirker livskvalitet, hvor sosial støtte som regel har en større effekt (Helliwell et al., 2024).

3.7 Koronasituasjonen

Den 12. mars 2020 innførte regjeringen de strengeste tiltakene i freds-tid (Regjeringen, 2020). Tiltakene for å stanse smittespredning innebar at man måtte være hjemme, holde avstand til andre, begrense hvor mange man hadde kontakt med, samt stenging av idretts- og fritidstilbud (Vedaa et al., 2021). Gjennom pandemien, og spesielt i 2020, var det flere som opplevde permitteringer og jobbtap. Dette gjaldt spesielt unge mennesker, arbeidstakere i Oslo og arbeidstakere innen overnattings- og serveringsvirksomheter (Reme et al., 2021). Selv om de fleste offisielle smitteverntiltak ble fjernet i løpet av våren og sommeren 2020, var fortsatt anbefalingene om sosial distansering gjeldende (Hansen et al., 2021). Alle smitteverntiltakene ble ikke opphevet før 12. februar 2022 (Regjeringen, 2020 sist oppdatert 17. mars 2023).

På omtrent samme tid som landet stengte ned, sendte SSB ut livskvalitetsundersøkelsen til 40 000 nordmenn i perioden 9. - 29. mars. Smittetrykket og smitteverntiltakene varierte geografisk, og under pandemien tolket man endringene over tid og på tvers av regioner til å blant annet reflektere ulikheter i smitteverntiltak (Nes et al., 2021). Dette viste seg å stemme for barn og unge under pandemien, hvor det ble observert at barn og unge rapporterte dårligst psykisk helse i perioder med strengest smitteverntiltak (Nøkleby, 2021).

En norsk studie så på ensomhet på to forskjellige tidspunkt før og under koronapandemien, hvor den første undersøkelsen ble gjennomført høsten 2019, og den andre ble gjennomført juni 2020

(Hansen et al., 2021). De fant at det er de yngste aldersgruppene (18-24 år) og (25-44 år) som oftest rapporterer høy grad av ensomhet (skala 0-10). De finner og at ensomheten synker fra første til andre spørreundersøkelse for respondentene med partner, men at ensomheten er lik for begge periodene for single menn, og økende ensomhet for single kvinner (Hansen et al., 2021). Det å tilpasse seg til koronasituasjonen kan være spesielt vanskelig for dem som er single (Hansen et al., 2021). Single voksne individer har ikke nødvendigvis en naturlig kohort å forholde seg til slik som familier eller de som bor med partner. Jeg antar at boligkvaliteten vil ha en større innvirkning på individer som bor alene, og vil dermed se på unge aleneboende.

Fra SSBs livskvalitetsundersøkelse i 2020 til 2021 er det en økning i andelen som opplever lite mening på tvers av alle aldersgrupper, det var størst økning i gruppen 18-24 år med 9% (Nes et al., 2021). For studenter og skoleelever var det i samme periode en økning i andelen som opplever lite mening med 11%, til forskjell fra en økning på 5% av de som var yrkesaktive (Nes et al., 2021). I en tid hvor unge voksne må være mer hjemme er det interessant å undersøke hvordan livskvaliteten utvikler seg gjennom de tre årene. I denne perioden er unge voksne nødt til å være mer hjemme, en gruppe hvor kvaliteter ved boligen kanskje ikke er like gode, hvor det er flere som leier enn resten av befolkningen, og en gruppe som er hjemme alene.

4. Metode

I dette kapittelet redegjøres metoden som er brukt i denne studien. Innledningsvis presenteres studiedesign, datamaterialet og utvalg. Deretter følger en grundigere gjennomgang av variabler, og gjennomførte analyser. Til slutt presenteres etiske aspekter ved studien.

4.1 Studiedesign og datamateriale

Dette er en kvantitativ tverrsnittstudie, hvor data fra de nasjonale livskvalitetsundersøkelsene fra 2020, 2021 og 2022 er benyttet. Den årlige livskvalitetsundersøkelsen er en spørreundersøkelse som gjennomføres av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Helsedirektoratet (Pettersen & Støren, 2020, s. 6). Spørreundersøkelsen har blitt gjennomført i mars hvert år siden 2020. Formålet med livskvalitetsundersøkelsen er å få en oversikt over ulike sider av livskvaliteten i Norge, og belyse eventuelle forskjeller i livskvalitet i samfunnet, samt å følge utviklingen over tid (Pettersen & Støren, 2020, s. 4).

Spørreskjemaet til livskvalitetsundersøkelsen inneholder flere indikatorer på et godt liv, både subjektive og objektive (Pettersen & Støren, 2020, s. 4). Undersøkelsen dekker temaene: generell livskvalitet, helse, sosiale relasjoner, arbeidsforhold og -miljø, økonomisk situasjon, bolig og bomiljø, samfunnsforhold, hverdag og fritid (Pettersen & Støren, 2020, s. 4). Svarene

på livskvalitetsundersøkelsene blir hvert år komplettert med inntekt, formue og gjeld hentet fra nasjonale registre (Pettersen & Støren, 2021, s. 18). Dette gjør at det er mulig å benytte registerdata som en del av analysen.

Livskvalitetsundersøkelsene passer godt til å besvare problemstillingen, men gir også noen begrensninger. Det er ikke så mange mål på boligkvalitet som ideelt ønsket, og det er ikke alle spørsmålene som går igjen i de tre undersøkelsene. I denne studien vil jeg benytte spørsmål om generell livskvalitet og bolig og bomiljø fra Livskvalitetsundersøkelsen for å undersøke problemstillingen. I analysene er det og inkludert andre variabler som er kjent for å ha en sammenheng med livskvalitet, som kontrollvariabler.

4.2 Utvalg

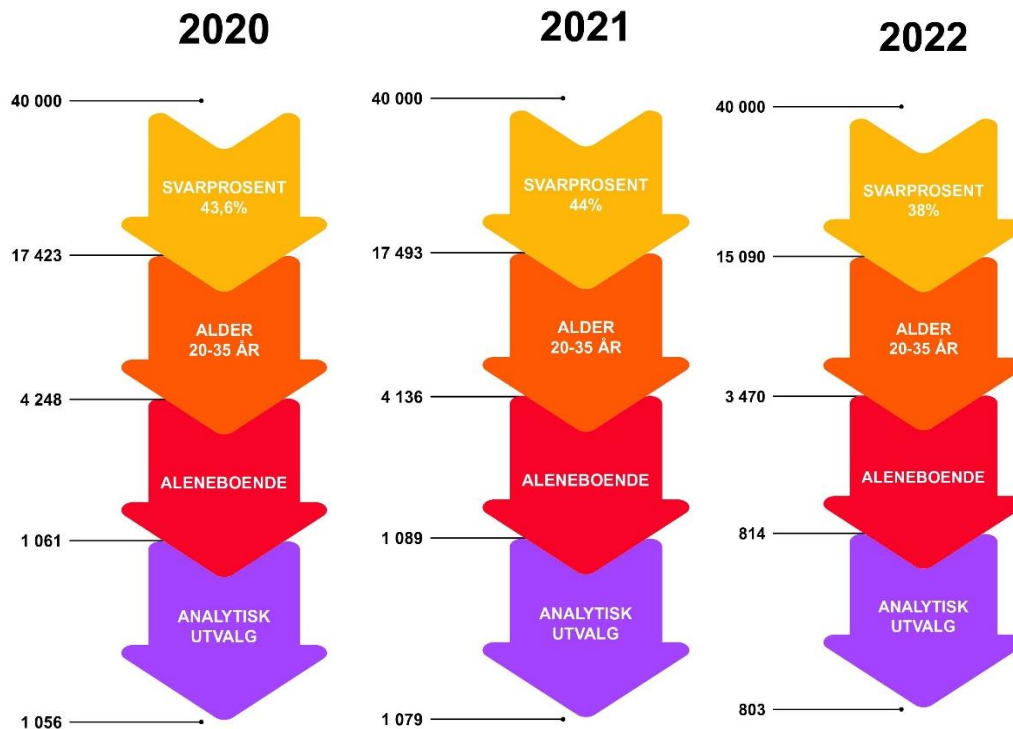
For livskvalitetsundersøkelsen 2020, 2021 og 2022 ble det hvert år trukket et landsrepresentativt utvalg fra SSBs sentrale befolkningsdatabase – BeReg1. Dette utvalget var på 40 000 personer, i alderen 18 år og oppover. Alderen ble beregnet fra dato for oppstart for undersøkelsene (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021). Utvalgene ble koblet opp mot kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR). Det var flere i utvalgene som ikke hadde e-post eller telefonnummer registrert i KRR, disse ble kontaktet per brev med invitasjon til å delta i undersøkelsen (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021).

Livskvalitetsundersøkelsen fra 2020 hadde en svarprosent på 43,6% som resulterte i et nettoutvalg på 17 423 personer (Pettersen & Støren, 2020). For 2021 var svarprosenten 44,0%, og utgjorde et nettoutvalg på 17 493 personer (Pettersen & Støren, 2021). Livskvalitetsundersøkelsen 2022 hadde en svarprosent på 38,0%, som svarer til 15 090 personer (Pettersen & Engvik, 2022).

For denne studien vil utvalget til livskvalitetsundersøkelsen ligge i bunn. Videre er kun de respondentene som er relevante for studien inkludert. Dette er respondentene i alderen 20-35 år som er aleneboende. Det er flere variabler i datasettet som gir muligheten til å differensiere på antall beboere i boligen. Jeg valgte å bruke spørsmålet «hvor mange personer er det i husholdningen, inkludert deg selv?» (Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021). Dette spørsmålet er kun i 2020- og 2021-utgavene. For 2022 benyttet jeg spørsmålet «Bor du sammen med noen?» (Pettersen & Engvik, 2022). Jeg har valgt disse subjektive målene, fordi registerdata kan inneholde eldre informasjon. Jeg antar altså at svarene fra respondentene i spørreundersøkelsene er mer oppdatert enn registerdataene.

Til slutt har jeg laget et analytisk utvalg ved å fjerne de respondentene som ikke har svart på en eller flere av spørsmålene som er brukt i studien. Når de ønskede kjennetegnene er inkludert for respondentene er utvalget som vist i figur 1: i 2020 er det 1056 respondenter, i 2021 er det 1079 respondenter og i 2022 er det 803 respondenter.

Figur 1 – flytskjema over utvalgene

4.3 Variabler

Variablene for å måle livskvalitet i denne studien er valgt i tråd med Helsedirektoratets rapport «Livskvalitet – anbefalinger for et bedre målesystem» (Nes et al., 2018). For valget av variabler har det vært viktig at variablene går igjen i alle livskvalitetsundersøkelsene for 2020, 2021 og 2022. Dette for å ha et så likt grunnlag som mulig for å se etter trender. De tre årene har ikke det samme utvalget, dermed kan de ikke direkte sammenlignes.

4.3.1 Livskvalitet

Affektiv livskvalitet

For å måle affektiv livskvalitet er et spørsmålsbatteri benyttet. Respondenten ble spurt «Tenk på hvordan du har følt deg de siste 7 dagene. I hvilken grad var du...?» (Pettersen & Støren, 2020). Spørsmålet besvares på en skala fra 0 = «ikke i det hele tatt» til 10 = «I svært stor grad» og inkluderer ni forskjellige emosjoner. Emosjonene er: Glad, bekymret, nedfor eller trist, irritert, ensom, engasjert, rolig og avslappet, engstelig og stresset (Pettersen & Støren, 2020).

Spørsmålsbatteriet er altså sammensatt av både høyaktiverte og lavaktiverte følelser, samt både positive og negative følelser fra sirkumpleksmodellen (Nes et al., 2018; Russell, 1980).

Spørsmålsbatteriet er blitt stilt alle de tre årene for Livskvalitetsundersøkelsen, men med en liten forandring i 2022. I 2022 blir emosjonen «ensom» tatt ut, og det kommer inn en ny emosjon «takknemlig». For enkelthetsskyld har jeg valgt å ikke inkludere variablene «ensom» og «takknemlig», slik at man enklere kan sammenligne sumskåren de tre årene. Emosjonene i dette spørsmålsbatteriet er både positive og negative. På grunn av dette har jeg snudd variablene som viser til negative følelsesopplevelser, slik at det er gjennomgående positivt med en høy skår. Eksempelvis er det positivt å ha en lav skår på emosjonen bekymret, men for emosjonen glad er det positivt å ha en høy skår.

Cronbachs alfa ble beregnet til 0,872 for 2020, 0,885 for 2021 og 0,863 for 2022. Dette viser til at det er en høy indre konsistens i spørsmålsbatteriet, men at det ikke er for høy, slik at man burde korte ned batteriet (Tavakol & Dennick, 2011). Etter å ha snudd de negativt ladede emosjonsleddene, har jeg regnet ut et gjennomsnitt for spørsmålsbatteriet. Denne gjennomsnittsskåren for affektiv livskvalitet vil bli behandlet som en kontinuerlig variabel.

Kognitiv livskvalitet

Satisfaction with life scale (SWLS) benyttes for å måle livstilfredshet (Diener et al., 1985). Dette er et spørsmålsbatteri som forsøker å måle livstilfredshet fra ulike vinkler, med utgangspunkt i det teoretiske livstilfredshetsbegrepet (Carlquist, 2015; Diener et al., 1985). Spørsmålsbatteriet er på fem spørsmål, som spør om hvor enig eller uenig respondenten er i følgende påstander om sitt liv. Påstandene er: «På de fleste måter er livet mitt slik jeg ønsker», «Livsbetingelsene mine er svært gode», «Jeg er fornøyd med livet mitt», «Så langt har jeg fått det viktigste jeg har ønsket i livet mitt» og «Hvis jeg kunne leve livet på nytt, ville jeg nesten ikke forandret på noe». Respondenten kan svare på en syv punkts skala som strekker seg fra 1 – «helt uenig» til 7 – «helt enig» (Diener et al., 1985; Pettersen & Engvik, 2022).

Jeg har beregnet Cronbachs alfa for å se at spørsmålene i spørsmålsbatteriet måler det samme konseptet. Cronbachs alfa ble beregnet til 0,904 for 2020, 0,886 for 2021, 0,885 for 2022. Svarene på de fem spørsmålene ble summert og et gjennomsnitt brukes videre i statistiske analyser. Variabelen vil bli behandlet som en kontinuerlig variabel.

4.3.2 Boligkvalitet

Boligkvaliteten ble målt med fire spørsmål om selve boligen, hvor en variabel er mer subjektiv, de tre siste er objektive. Alle spørsmålene er hentet fra Livskvalitetsundersøkelsene (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021).

Variabler for kvaliteter ved boligen

Fornøydhet med boligen ble målt med ett spørsmål: «Hvor fornøyd er du med boligen din?». Svar alternativene går fra 0 – «ikke fornøyd i det hele tatt» til 10 – «svært fornøyd». Variabelen behandles som en kontinuerlig variabel.

Støy og støv/forurensning ble målt med et spørsmålsbatteri på to spørsmål:

«Når du/dere oppholder deg/dere inne i boligen har du/dere problemer med...».

- «Støy fra naboer eller annen støy utefra, f.eks. fra trafikk, industri eller anlegg?».
- «Støv, lukt eller annen forurensning i området rundt boligen på grunn av trafikk, industri eller bedrifter?».

Svaralternativene til disse spørsmålene er «ja» eller «nei», hvor «ja» er kodet som 1, og «nei» er kodet som 2. Variabelen behandles som en kategorisk variabel.

Eier eller leier ble målt med variabelen: «Eier eller leier du/noen i husholdningen boligen du/dere bor i?». Her er svaralternativene for 2020: «selveier», «eier i borettslag, boligaksjeselskap», «leier eller disponerer på annen måte» og «vet ikke». Svaralternativene for 2021 og 2022 er: «eier» og «leier eller disponerer på annen måte». For eie/leie variabelen vil de forskjellige formene for eierskap bli kodet om til verdien 1, og leier til 0. Denne variabelen behandles som en kategorisk variabel.

4.3.3 Variabler for nærmiljøfaktorer

For å kontrollere for nærmiljøfaktorer benyttes variablene: fornøydhet med sted, opplevd trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet en bor. Det er ønskelig å kontrollere for nærmiljøfaktorer, for å kunne se på sammenhengen kvaliteter ved selve boligen har med livskvalitet, samt hvilken sammenheng nærmiljøfaktorer har med livskvalitet. Alle spørsmålene er hentet fra Livskvalitetsundersøkelsene (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021).

Fornøydhet med sted ble målt med spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med stedet (strøket/bygda/bydelen) du bor i?». Svaralternativene går fra 0 – «ikke fornøyd i det hele tatt» til 10 – «svært fornøyd». Variabelen behandles som en kontinuerlig variabel.

Tilhørighet til sted ble målt med spørsmålet: «I hvilken grad føler du at du hører til på stedet der du bor?». Svaralternativene går fra 0 – «ingen tilhørighet» til 10 – «sterk tilhørighet». Variablene behandles som en kontinuerlig variabel.

Trygghet i nærmiljøet måles med variabelen: «Alt, i alt, hvor trygg føler du deg når du er ute og går i nærmiljøet?». Svaralternativene går fra 0 – «ikke trygg i det hele tatt» til 10 – «Svært trygg». Variabelen behandles som en kontinuerlig variabel.

4.3.4 Kontrollvariabler

For å kontrollere for kjente faktorer som kan ha betydning for livskvalitet er fem ulike variabler inkludert i analysene. Disse er følgende: alder, kjønn, nære relasjoner, i arbeid, student og en subjektiv vurdering av økonomi.

Alder for utvalget er hentet fra registerdata, for 2020 er alderen beregnet per 9. mars 2020, for 2021 ble alderen beregnet per 9. mars 2021, og for 2022 ble alderen beregnet per 7. mars 2022. Disse datoene er dato for oppstart av datainnsamling for de respektive undersøkelsene (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021). Variabelen behandles som en kontinuerlig variabel.

Kjønn har for denne studien blitt målt med en variabel hentet fra befolkningsregisteret, hvor 1 – «mann» og 2 – «kvinne». Variabelen behandles som en kategorisk variabel.

Nære relasjoner er målt med spørsmålet: «Hvor mange står deg så nær at du kan regne med dem hvis du får store personlige problemer? Regn og med nærmeste familie» (Pettersen & Støren, 2020). Svaralternativene til spørsmålet er: 1 – «ingen», 2 – «1 eller 2», 3 – «3 til 5» og 4 – «6 eller flere». Variabelen behandles som en kategorisk variabel.

For å kontrollere for om respondentene er *i arbeid* eller er *skoleelev/student* eller ikke har jeg valgt å se på to variabler. Den første variabelen «sysselsatt» er en sammensatt variabel av spørsmålene «Hadde du noe inntektsgivende arbeid forrige uke? Ta med alt arbeid, selv om det bare dreide seg om noen få timer» og «Selv om du ikke utførte noe inntektsgivende arbeid forrige uke, hadde du et arbeid denne uka du var midlertidig borte fra?» (Pettersen & Støren, 2020). Svaralternativene for de to spørsmålene er 1 – «Ja» og 2 – «Nei», dem som har svart ja på en av de har blitt kodet om til sysselsatt. Variabelen behandles som en kategorisk variabel.

Den andre variabelen er for de respondentene som har svart «nei» på variabelen «sysselsatt», eller har svart at de jobbet mindre enn 32 timer forrige uke. De får et nytt spørsmål som lyder: «Betrakter du deg hovedsakelig som...» (Pettersen & Støren, 2020), hvor svaralternativene er: 1 – «yrkesaktiv», 2 – «selvstendig næringsdrivende», 3 – «Arbeidsledig», 4 – «skoleelev eller student», 5 – «alders- eller førtidspensjonist», 6 – «arbeidsufør», 7 – «går på arbeidsavklaringspenger», 8 – «vernepliktig, sivilarbeider», 9 – «hjemmearbeidende» og 10 – «annet». Jeg har kodet om denne variabelen slik at svaralternativ 4 er 1 – «student», og resten er kodet om som 0 – «ikke student». Variabelen behandles som en kategorisk variabel.

Subjektiv vurdering av økonomi, altså hvordan respondentene opplever sin egen økonomi, er målt med spørsmålet: «Hvor lett eller vanskelig er det for deg/dere å få pengene til å strekke til i det daglige med denne inntekten?» (Pettersen & Støren, 2020). Hvor svaralternativene er: 1 – «svært vanskelig», 2 – «vanskelig», 3 – «forholdsvis vanskelig», 4 – «Forholdsvis lett», 5 – «lett» og 6 – «svært lett». Variabelen behandles som en kontinuerlig variabel.

4.4 Dataanalyse

Alle statistiske analyser for denne studien er gjennomført i SPSS versjon 29 for Windows. Deskriptive analyser har blitt gjennomført for å få informasjon om utvalget, og fordelingen for flere variabler. Det er noen respondenter i spørreundersøkelsen som har valgt å ikke svare, eller å svare «vet ikke». Disse har blitt kodet om til «missing values». Jeg har valgt å trekke ut et analytisk utvalg, og derfor ekskludert de respondentene som ikke har svart på ett eller flere av spørsmålene i studien. Jeg har kjørt analyser for gjennomsnitt og standardavvik for de kontinuerlige variablene, for de kategoriske variablene har jeg kjørt frekvens på svaralternativ, samt prosentfordeling.

De avhengige livskvalitetsvariablene er kontinuerlige variabler, de uavhengige variablene for boligkvalitet er både kontinuerlige og kategoriske. Jeg har derfor valgt å benytte multippel regresjon (Baldi & Moore, 2018). Da det er to forskjellige avhengige variabler for livskvalitet, har jeg kjørt disse hver for seg. De tre årene 2020, 2021 og 2022 har hvert sitt utvalg, som ikke direkte kan sammenlignes. Derfor har jeg kjørt separate analyser for hvert år. Jeg har også kjørt separate analyser for de to avhengige livskvalitetsvariablene.

I de to tabellene presenteres enkel lineær regresjon mellom hver prediktor og den avhengige variabelen under «ujustert». Deretter presenteres den multiple regresjonen, denne analysen er gjennomført i flere blokker. I blokk 1 er variablene for boligkvalitet med; fornøydhet med bolig, eie/leie, støy og støv. I blokk 2 er nærmiljøfaktorene inkludert; fornøydhet med stedet, trygghet

i nærmiljøet og tilhørighet til stedet en bor. I blokk 3 kontrolleres det for kontrollvariabler. Effektmålene som rapporteres er den ustandardiserte regresjonskoeffisienten b og dens 95% konfidensintervall, samt den standardiserte regresjonskoeffisienten $Beta$. R^2 er rapportert for hele analysen for de respektive årene. Signifikansnivået er satt til 0,05, og effektmålene som er signifikante vil bli markert med * for $p < 0,05$, ** for $p < 0,01$ og *** for $p < 0,001$. På grunn av plassmangel er ikke blokk 1 og blokk 2 presentert i tabeller, de fullstendige analysene er vedlagt i Appendix.

4.5 Etiske overveier

Helsinkideklarasjonen krever at vitenskapens og samfunnets interesser aldri må gå foran hensynet til forsøkspersonens velferd (Aarseth, 2000). Livskvalitetsundersøkelsen trekker ut 40 000 tilfeldige personer i Norge som blir invitert til å svare hvert år. Det kommer klart frem av invitasjonen at det er frivillig å svare, samt at svarene vil bli knyttet til forskjellige registre dersom du velger å delta. SSB informerer deretter om at alle opplysninger vil bli anonymisert innen ett år etter at man har svart på spørreundersøkelsen. Det informeres også om at man kan trekke seg når som helst, og at dataene da vil bli slettet innen ett år etter svar (Pettersen & Støren, 2020)

Denne studien benytter allerede eksisterende data SSB har samlet inn på tre forskjellige tidspunkt. SSB har levert en anonymisert fil til SIKT (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør) med data fra livskvalitetsundersøkelsen hvor en del informasjon er fjernet for å anonymisere. For å få ut tilgang til filen fra SIKT må det sendes inn en søknad, hvor formål med data skal beskrives, samt tilknytning til forskningsinstitusjon (Pettersen & Engvik, 2022, s. 24). Personensitive data er fjernet fra det datamaterialet som behandles i denne studien før utlevering. Videre er det viktig at det fremkommer hvordan datamaterialet i studien er behandlet, og at metoden er transparent.

4.5.1 Bruk av kunstig intelligens i oppgaven

I denne oppgaven har kunstig intelligens (KI) i form av ChatGPT blitt brukt for å oversette allerede publisert tekst fra engelsk til norsk, for at jeg selv skal forstå innholdet bedre. Videre er ChatGPT benyttet til å oversette sammendraget av oppgaven til engelsk.

5. Resultater

I dette kapitlet presenteres de statistiske analysene for studien. Først presenteres de deskriptive analysene for utvalget de tre forskjellige årene. Her er effektmålene gjennomsnitt og standardavvik for de kontinuerlige variablene, videre presenteres de lineære regresjonsmodellene, med kognitiv livskvalitet og affektiv livskvalitet som avhengige variabler.

5.1 Deskriptive analyser

Tabell 1 viser bakgrunnsvariabler, samt gjennomsnittstall for avhengige og uavhengige variabler for utvalgene de tre forskjellige årene. Et av målene med studien er å se på om livskvaliteten, og boligkvalitetens påvirkning på den endrer seg gjennom de tre årene. Jeg har derfor valgt å sette inn tallene for de respektive årene i samme tabell, slik at det er enklere å se forskjeller. Andelen respondenter i de tre utvalgene er forskjellig, og utvalget for 2022 er noe mindre sammenliknet med de to foregående årene. I denne tabellen presenteres det både kategoriske og kontinuerlig variabler, og det er derfor markert type effektmål over de forskjellige variablene.

Tabell 1 deskriptiv statistikk

Totalt (N)	2020 N=1056	2021 N=1079	2022 N=803
	<i>Gjennomsnitt (SD)</i>		
Livskvalitet			
Affektiv livskvalitet	5,95 (1,9)	5,88 (1,98)	5,62 (1,92)
Kognitiv livskvalitet	4,58 (1,47)	4,41 (1,41)	4,21 (1,44)
Boligkvalitet			
Fornøydhhet med bolig	6,70 (2,42)	6,56 (2,37)	6,12 (2,56)
	<i>Prosent (N)</i>		
Støy (plaget)	28,6% (302)	32,5% (351)	33,7% (271)
Støv/forurensning (plaget)	9,9% (105)	10,5% (113)	10,3% (83)
Eier bolig	41% (433)	41,1% (444)	43,2% (347)
Nærmiljøfaktorer	<i>Gjennomsnitt (SD)</i>		
Fornøydhhet med sted	7,46 (2,37)	7,47 (2,2)	6,93 (2,51)
Trygghet i nabolaget	8,72 (1,82)	8,68(1,76)	8,18 (2,17)
Tilhørighet til sted	6,07 (2,89)	5,83 (2,75)	5,62 (2,92)
Kontrollvariabler	<i>Prosent (N)</i>		
Kjønn			
Mann	50,5% (533)	49,3% (532)	54,3% (436)
Kvinne	49,5% (523)	50,7% (547)	45,7% (367)
Sysselsatt			
I arbeid	829 (78,5%)	854 (79,1%)	655 (81,6%)
Skoleelev eller student	257 (24,3%)	254 (23,5%)	148 (18,4%)
	<i>Gjennomsnitt (SD)</i>		
Tilstrekkelig økonomi	3,9 (1,43)	4,01 (1,48)	3,9 (1,43)
Nære relasjoner	3,12 (0,83)	3,08 (0,84)	2,96 (0,85)
Alder	27,04 (4,13)	27,42 (4,21)	27,52 (4,31)

Affektiv livskvalitet (skala 0-10), Kognitiv livskvalitet (skala 1-7), fornøydhhet med bolig (skala 0 ikke fornøyd i det hele tatt – 10 svært fornøyd), støy og støv (antall som har problemer). Fornøyd sted, trygghet og tilhørighet (skala 0 ikke fornøyd/trygg/tilhørighet-10 svært fornøyd/trygg/tilhørighet). Romslig økonomi (skala 1 Svært vanskelig – 6 Svært lett). Nære relasjoner (skala 1 ingen – 4 seks eller flere).

For de to livskvalitetsmålene er det ganske like gjennomsnittstall for de tre årene, men det ser ut som at livskvaliteten går jevnt ned år for år. For den kognitive livskvaliteten skårer respondentene 4,58 i 2020, 4,41 i 2021 og 4,21 i 2022 (på en skala fra 1 - 7), hvor skår 4 er «verken uenig eller enig» og skår 5 er «litt enig». Fra 2021 til 2022 ser vi også en sannsynlig signifikant nedgang i kognitiv livskvalitet (konfidensintervallene overlapper ikke).

For affektiv livskvalitet skårer de 5,95 i 2020, 5,88 i 2021 og 5,62 i 2022, men på en skala fra 0 - «ikke i det hele tatt» til 10 – «i svært stor grad», på spørsmål om vedkommende har følt seg glad, ikke bekymret osv. Vi ser også her en sannsynlig signifikant nedgang i affektiv livskvalitet fra 2021 til 2022 (konfidensintervallene overlapper ikke). Felles for de to målene på livskvalitet er at utvalget for 2020 skårer høyest, utvalget for 2021 skårer litt lavere, mens utvalget for 2022 skårer lavest.

Utvalgene skårer relativt høyt på fornøydhet med bolig med 6,70, 6,56 og 6,12 (skala 0-10), og det kan se ut som at det her og er en nedadgående trend. Andelen av utvalgene som eier bolig er også ganske like med 41%-43%. Respondentene som oppgir å være plaget av støy viser en svak oppadgående trend med 28,6% i 2020 til 32,5% i 2021 og 33,7% i 2022. Det er færre som oppgir å være plaget av støy/forurensning, kun 9,9% i 2020, 10,5% i 2021 og 10,3% i 2022.

På spørsmålene om nærmiljøfaktorer skårer respondentene for de tre utvalgene i øvre halvdel av skalaen. For fornøydhet med stedet skårer respondentene i 2020 7,46, i 2021 skårer respondentene 7,47 og i 2022 skårer de 6,93 (skala 0-10). Det er en sannsynlig signifikant nedgang i fornøydhet med sted fra 2021 til 2022 (konfidensintervallene overlapper ikke). Respondentene for de tre årene rapporterer høy grad av trygghet i området de bor, men det er en noe nedadgående trend. I 2020 skårer de 8,72, men denne synker til en skår på 8,18 (skala 0-10) i 2022. På spørsmålet om i hvilken grad du føler du hører til på stedet der du bor er igjen skåren høyest for utvalget i 2020 med 6,07 og lavest for utvalget i 2022 med 5,62.

For kontrollvariablene ser man at utvalgene fordeler seg ganske likt for kjønn, hvor omtrent halvparten er menn og halvparten er kvinner. Det er noe overvekt av menn i 2022 med 54,3%. Gjennomsnittsalderen til respondentene i de tre utvalgene er på 27 år. Det er en økende andel som er sysselsatt for de tre årene, med 78,5% i 2020, til 81,6% i 2022. Samtidig er det nedadgående for de som studerer med 24,3% av utvalget i 2020 til 18,4% i 2022.

Respondentene ble spurt om hvor lett eller vanskelig det er å få pengene til å strekke til (skala 1= svært vanskelig – 6= svært lett), hvor utvalget i 2020 hadde en skår på 3,9, i 2021 skåret utvalget 4,01 og i 2022 skåret utvalget 3,9. Det kan dermed se ut som at det var noe lettere å få

pengen til å strekke til i 2021, i forhold til 2020 og 2022. For sosial støtte er gjennomsnittet for 2020 på 3,12, for 2021 3,08 og for 2022 2,96. Dette er på en skala fra 1 – «ingen» til 4 – «seks eller flere», de tre utvalgene skårer dermed ganske høyt på sosial støtte. Det kan dog se ut som at utvalget i 2020 har flest nære relasjoner, og at det går litt ned for hvert år, med færrest nære relasjoner i 2022.

5.2 Sammenhenger mellom livskvalitet og boligkvalitet

Tabell 2 og 3 viser analysene for sammenhengen mellom livskvalitet og boligkvalitet. Tabellen for den avhengige variabelen affektiv livskvalitet presenteres i tabell 2, og tabellen for den avhengige variabelen kognitiv livskvalitet presenteres i tabell 3.

5.2.1 Sammenhenger mellom kvaliteter ved bolig og affektiv livskvalitet

Tabell 2: Enkel og multipl regressjon med affektiv livskvalitet som avhengig variabel

	Affektiv								
	2020			2021			2022		
	Ujustert	R ² =0,27 Blokk 3	Beta	Ujustert	R ² =0,24 Blokk 3	Beta	Ujustert	R ² =0,31 Blokk 3	Beta
Fornøyd bolig	0,23(0,19-0,28)***	0,10(0,05-0,15)***	0,13	0,26(0,21-0,31)***	0,16(0,11-0,22)***	0,19	0,21(0,16-0,26)***	0,04(-0,01-0,10)	0,06
Støy	0,53(0,28-0,78)***	0,18(-0,06-0,42)	0,04	0,46(0,21-0,71)***	0,20(-0,05-0,45)	0,05	0,52(0,24-0,8)***	-0,05(-0,31-0,21)	-0,01
Støv	0,35(-0,03-0,74)	-0,25(-0,60-0,10)	-0,04	0,36(-0,03-0,74)	-0,22(-0,60-0,16)	-0,03	0,65(0,22-1,01)**	0,00(-0,4-0,4)	0,00
Eie/leie	0,52(0,28-0,75)***	0,03(-0,2-0,26)	0,01	0,37(0,13-0,61)**	-0,18(-0,43-0,06)	-0,05	0,41(0,14-0,67)**	-0,11(-0,38-0,15)	-0,03
Fornøyd sted	0,21(0,16-0,26)***	-0,01(-0,07-0,05)	-0,01	0,18(0,13-0,23)***	-0,04(-0,10-0,02)	-0,04	0,22(0,17-0,28)***	0,01(-0,05-0,07)	0,01
Trygg i nærmiljø	0,29(0,23-0,35)***	0,14(0,08-0,20)***	0,14	0,31(0,25-0,37)***	0,15(0,08-0,22)***	0,13	0,27(0,21-0,33)***	0,14(0,08-0,20)***	0,15
Tilhørighet sted	0,17(0,13-0,21)***	0,06(0,02-0,11)**	0,09	0,15(0,11-0,19)***	0,06(0,01-0,11)*	0,08	0,23(0,18-0,27)***	0,12(0,07-0,17)***	0,18
I arbeid	0,56(0,31-0,86)***	0,16(-0,12-0,44)	0,03	0,40(0,12-0,70)**	-0,09(-0,38-0,20)	-0,02	0,79(0,46-1,13)***	0,19(-0,15-0,52)	0,04
Student	-0,01(-0,28-0,25)	0,10(-0,19-0,40)	0,02	0,10(-0,18-0,37)	0,17(-0,13-0,47)	0,04	-0,18(-0,52-0,17)	-0,07(-0,42-0,28)	-0,02
Alder	-0,01(-0,04-0,02)	-0,02(-0,05-0,01)	-0,04	-0,00(-0,03-0,03)	-0,00(-0,03-0,03)	-0,01	-0,02(-0,05-0,01)	-0,04(-0,07- -0,01)**	-0,10
Kjønn	-0,51(-0,74- -0,28)***	-0,53(-0,74- -0,32)***	-0,14	-0,53(-0,76- -0,30)***	-0,57(-0,79- -0,35)***	-0,15	-0,53(-0,79- -0,27)***	-0,55(-0,79- -0,32)***	-0,14
Tilstrekkelig økonomi	0,42(0,34-0,50)***	0,20(0,12-0,28)***	0,15	0,39(0,32-0,47)***	0,22(0,14-0,3)***	0,17	0,47(0,39-0,56)***	0,29(0,20-0,37)***	0,21
Nære relasjoner	0,84(0,71-0,97)***	0,61(0,48-0,73)***	0,27	0,21(0,59-0,86)***	0,51(0,38-0,65)***	0,22	0,74(0,59-0,89)***	0,48(0,33-0,62)***	0,21

Tabell 2: Ujustert og blokk 3 angir b(95%)signifikansnivå, *p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

For 2020 viser fornøydhets med bolig, støy og eie/leie signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet, når de ikke er kontrollert for andre variabler. Støv ser derimot ikke ut til å ha noen særlig sammenheng med den affektive livskvaliteten, selv når den er ujustert. Når variablene for kvaliteter ved selve boligen blir kontrollert for hverandre i blokk 1, har ikke lengre støy signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. I blokk 1 er det kun fornøydhets med bolig og eie/leie som viser en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Blokk 1 har en forklart varians (R^2) på 0,09, som igjen viser at blokk 1 alene forklarer 9% av variasjonen i affektiv livskvalitet.

I blokk 2, når kvalitetene ved selve boligen blir kontrollert for nærmiljøfaktorer (fornøyd sted, trygghet i nærområdet og tilhørighet til stedet), er det kun fornøydhets med bolig av variablene for boligkvalitet som viser en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Trygghet og tilhørighet til sted viser også en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet i blokk 2. Den forklarte variansen for blokk 2 er på 0,15, og forklarer 15% av variasjonen i den affektive livskvaliteten.

I blokk 3 når boligkvaliteter og nærmiljøfaktorene blir kontrollert for kontrollvariabler viser fortsatt fornøydhets med bolig en sterk signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Trygghet og tilhørighet til sted viser også en signifikant sammenheng i blokk 3. Alle variablene som har blitt presentert til nå er positivt assosiert med affektiv livskvalitet. I blokk 3 er det og noen av kontrollvariablene som viser en statistisk signifikant sammenheng. Romslig økonomi og nære relasjoner er begge positivt assosiert med affektiv livskvalitet, mens kjønn er negativt assosiert, som betyr at kvinner skårer lavere på affektiv livskvalitet enn menn. Den forklarte variansen for blokk 3 er 0,27, og forklarer dermed 27% av variasjonen av den affektive livskvaliteten.

For 2021 er det ganske likt som i 2020 for den enkle lineære regresjonen. Det er fornøydhets med bolig, støy og eie/leie som viser en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Støv har heller ikke i 2021 en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Det er verdt å merke seg at for 2021 er den forklarte variansen for den ujusterte regresjonen for støy, støv og eie/leie en plass mellom 0,00-0,01, men for fornøydhets med bolig er den på 0,10. I blokk 1 når kvalitetene ved selve boligen kontrolleres for hverandre, er det bare fornøydhets med bolig som viser en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Den forklarte variansen for blokk 1 er på 0,10, det samme som fornøydhets med bolig i den ujusterte analysen.

Blokk 2 viser at fornøydhhet med bolig fortsatt er signifikant og er positivt assosiert med affektiv livskvalitet. Trygghet og tilhørighet til sted viser og en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet i blokk 2. Trygghet viser en sterk signifikant sammenheng med en p-verdi på $<0,001$, mens tilhørighet til stedet viser en noe svakere signifikant sammenheng med en $p < 0,05$. Den forklarte variansen for blokk 2 er 0,14, som er en endring på 0,04 fra blokk 1, blokk 2 forklarer 14% av variasjonen av affektiv livskvalitet.

I blokk 3 er fortsatt fornøydhhet med bolig, trygghet og tilhørighet signifikant positivt assosiert med affektiv livskvalitet. For kontrollvariablene er det igjen romslig økonomi og nære relasjoner som har en positiv signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet, mens kjønn har en negativ signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Dette kan, slik som for 2020, bety at kvinner oppgir lavere affektiv livskvalitet enn menn. Den forklarte variansen er for blokk 3 på 0,24, som betyr at blokk 3 kan forklare 24% av variasjonen i affektiv livskvalitet. Endringen i forklart varians (R^2) er på hele 0,10 fra blokk 2 til blokk 3, som tyder på at kontrollvariablene også forklarer en god del av den affektive livskvaliteten. Det kan se ut som at det er nære relasjoner og fornøydhhet med bolig som har mest å si for den affektive livskvaliteten, da de begge er signifikante, samt at de har høyest standardisert beta av alle variablene i blokk 3.

For 2022 er alle variablene for kvaliteter ved bolig signifikante i den ujusterte lineære analysen. Støv har her signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Av variablene for kvaliteter ved boligen er det fornøydhhet med bolig som har den høyeste forklarte variansen, med hele 0,08. Når variablene for boligkvalitet blir kontrollert for hverandre, er det bare fornøydhhet med bolig som fortsatt viser en signifikant sammenheng. Den forklarte variansen for blokk 1 er på 0,09.

I blokk 2 har fortsatt fornøydhhet med bolig en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet, når kvalitetene ved bolig kontrolleres for nærmiljøfaktorer. Trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted har en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Endringen på den forklarte variansen fra blokk 1 til blokk 2 er på 0,09, den forklarte variansen for blokk 2 er dermed på 0,18. Blokk 2 forklarer 18% av variasjonen til den affektive livskvaliteten, hvor det ser ut som at fornøydhhet med bolig, trygghet og tilhørighet til stedet er de viktigste faktorene.

Når kvaliteter ved bolig og nærmiljøfaktorer kontrolleres for kontrollvariabler i blokk 3, er det seks variabler som viser en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet. Disse variablene er: trygghet i nærmiljøet, tilhørighet til sted, alder, kjønn, romslig økonomi og nære relasjoner. For første gang er det ikke en signifikant sammenheng mellom affektiv livskvalitet og fornøydhhet med bolig. Undersøkelsesåret 2022 er det eneste hvor variabelen alder har en

signifikant sammenheng. B for alder er $-0,04$, som kan tyde på at de som er yngre rapporterer høyere affektiv livskvalitet enn dem over gjennomsnittet. Endringen i den forklarte variansen fra blokk 2 til 3 er på hele $0,12$, noe som viser at kontrollvariablene forklarer mye av variasjonen i affektiv livskvalitet. Den forklarte variansen for blokk 3 er 30% .

Når man ser på alle de tre årene, kan det se ut som at fornøydhets med bolig er noe mindre viktig for den affektive livskvaliteten i 2022 enn i årene forut. Den standardiserte betaen for fornøydhets med bolig er i 2022 på $0,06$, mens den året før var på hele $0,19$. For både trygghet og tilhørighet til sted ser det ut som at de betyr mer for hvert år. Trygghet har en ganske stabil sammenheng med en standardisert beta på $0,14$ i 2020, $0,13$ i 2021 og $0,15$ i 2022. For tilhørighet til sted er den standardiserte betaen på $0,09$ i 2020, for så å gå ned litt til $0,08$ i 2021, før øker til $0,18$ i 2022. Alt i alt kan det se ut som at variablene for boligkvaliteten blir mindre viktig for den affektive livskvaliteten fra 2020 til 2022, mens nærmiljøfaktorene blir viktigere fra 2020 til 2022. Den forklarte variansen stiger og fra 2020 til 2022, som kan henge sammen med at flere av kontrollvariablene ble statistisk signifikante i 2022 i forhold til de to foregående årene.

5.2.2 Sammenhenger mellom kvaliteter ved bolig og kognitiv livskvalitet

Tabell 3: Enkel og multipl regressjon med den avhengige variabelen kognitiv livskvalitet

	Kognitiv								
	2020			2021			2022		
	Ujustert	R²=0,385 Blokk 3	Beta	Ujustert	R²=0,348 Blokk 3	Beta	Ujustert	R²=0,369 Blokk 3	Beta
Fornøyd bolig	0,24(0,20-0,27)***	0,10(0,06-0,14)***	0,16	0,24(0,21-0,28)***	0,15(0,12-0,19)***	0,26	0,21(0,17-0,24)***	0,06(0,02-0,11)**	0,11
Støy	0,30(0,10-0,50)**	0,07(-0,09-0,24)	0,02	0,25(0,07-0,43)**	0,08(-0,09-0,24)	0,03	0,34(0,13-0,55)**	-0,01(-0,20-0,18)	0,00
Støv	0,23(-0,07-0,53)	-0,16(-0,41-0,09)	-0,03	0,43(0,16-0,71)**	0,01(-0,24-0,26)	0,00	0,31(-0,01-0,64)	-0,20(-0,49-0,08)	-0,04
Eie/leie	0,42(0,24-0,60)***	0,10(-0,06-0,26)	0,03	0,30(0,13-0,47)***	-0,18(-0,35--0,02)*	-0,06	0,38(0,18-0,58)***	-0,09(-0,28-0,10)	-0,03
Fornøyd sted	0,22(0,19-0,26)***	0,03(-0,01-0,08)	0,05	0,17(0,13-0,21)***	-0,03(-0,07-0,02)	-0,04	0,20(0,17-0,24)***	0,04(-0,01-0,08)	0,07
Trygg i nærmiljø	0,16(0,11-0,21)***	0,03(-0,02-0,07)	0,03	0,18(0,14-0,23)***	0,05(0,00-0,09)*	0,06	0,17(0,13-0,22)***	0,07(0,03-0,11)**	0,10
Tilhørighet sted	0,16(0,13-0,19)***	0,05(0,01-0,08)**	0,09	0,15(0,12-0,18)***	0,06(0,03-0,09)***	0,12	0,18(0,15-0,21)***	0,07(0,04-0,11)***	0,15
I arbeid	0,56(0,34-0,77)***	0,33(0,13-0,53)**	0,09	0,58(0,38-0,79)***	0,33(0,14-0,52)***	0,10	0,61(0,36-0,87)***	0,17(-0,07-0,41)	0,05
Student	0,35(0,14-0,55)**	0,37(0,17-0,58)***	0,11	0,28(0,08-0,48)**	0,35(0,15-0,55)***	0,11	0,08(-0,18-0,34)	0,08(-0,17-0,33)	0,02
Alder	-0,05(-0,07- -0,03)***	-0,04(-0,06- -0,02)***	-0,12	-0,03(-0,05- -0,01)**	-0,02(-0,04- -0,00)*	-0,07	-0,03(-0,05- -0,00)*	-0,03(-0,05- -0,01)**	-0,10
Kjønn	0,23(0,06-0,41)*	0,13(-0,01-0,28)	0,04	0,22(0,05-0,39)*	0,16(0,01-0,30)*	0,06	0,13(-0,07-0,33)	0,06(-0,11-0,23)	0,02
Tilstrekkelig økonomi	0,40(0,34-0,46)***	0,25(0,19-0,30)***	0,24	0,37(0,31-0,42)***	0,24(0,19-0,30)***	0,25	0,41(0,34-0,47)***	0,27(0,20-0,33)***	0,26
Nære relasjoner	0,77(0,67-0,86)***	0,47(0,38-0,56)***	0,27	0,63(0,54-0,73)***	0,35(0,26-0,44)***	0,20	0,70(0,60-0,81)***	0,42(0,31-0,52)***	0,25

Tabell 3: Ujustert og blokk 3 angir b(95%)signifikansnivå, *= $p < 0,05$, **= $p < 0,01$, ***= $p < 0,001$

For 2020 er det signifikant sammenheng mellom kognitiv livskvalitet og alle variablene i analysen, bortsett ifra støv for den enkle lineære regresjonen. Fornøydhet med boligen har i den enkle lineære regresjonen en forklart varians (R^2) på 0,15. Når kvalitetene ved selve boligen blir kontrollert for hverandre er det bare fornøydhet med bolig som fortsatt viser en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Blokk 1 har en forklart varians (R^2) på 0,15, som er det samme som variansen til den enkle lineære regresjonen for fornøydhet med bolig. Kvalitetene ved bolig kan i blokk 1 kan forklare 15% av variasjonen i kognitiv livskvalitet.

I blokk 2, når kvalitetene ved boligen blir kontrollert for nærmiljøfaktorer, har fortsatt fornøydhet med bolig en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Videre har også fornøydhet med sted, trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Den forklarte variansen går opp fra blokk 1 til blokk 2 med 0,04, og R^2 er nå på 0,20, og forklarer 20% av variasjonen i den kognitive livskvaliteten.

Etter å ha kontrollert for kontrollvariabler i blokk 3 viser fortsatt fornøydhet med bolig signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. For nærmiljøfaktorene er det bare tilhørighet til sted som fortsatt har en statistisk signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. For kontrollvariablene viser alle en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet, bortsett fra kjønn. Å være student, sysselsatt, romslig økonomi og nære relasjoner er alle positivt assosiert med kognitiv livskvalitet, mens alder er negativt assosiert med kognitiv livskvalitet. Det kan se ut som at de som er yngre enn gjennomsnittet (27 år) rapporterer høyere kognitiv livskvalitet enn de over. Den forklarte variansen har økt med 0,19 fra blokk 2 til 3, og er nå på 0,38. Blokk 3 kan dermed forklare 38% av variasjonen i kognitiv livskvalitet.

For 2021 er alle de enkle lineære regresjonsanalysene for kvaliteter ved boligen, nærmiljøfaktorer og kontrollvariablene statistisk signifikant med kognitiv livskvalitet. I den enkle lineære regresjonsanalysen er det fornøydhet med bolig som har den høyest forklarte variansen med 0,16. Når variablene for kvaliteter ved bolig blir kontrollert for hverandre i blokk 1 er det bare fornøydhet med bolig som fortsatt har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Blokk 1 har en forklart varians (R^2) på 0,17, og forklarer 17% av variasjonen i kognitiv livskvalitet.

I blokk 2 kontrolleres variablene for boligkvaliteter med variabler for nærmiljøfaktorer. Fornøydhet med bolig er fortsatt signifikant i blokk 2. Trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted viser og en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Endringen i forklart varians (R^2) fra blokk 1 til 2 er på 2%, og den samlede forklarte variansen i blokk 2 er 19%.

I blokk 3 er det fornøydhet med bolig og eie/leie av variablene for boligkvalitet som har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Variabelen for å eie bolig er negativt assosiert med kognitiv livskvalitet i blokk 3, og tyder på at de som ikke eier bolig rapporterer en høyere kognitiv livskvalitet enn de som eier bolig. Videre er trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted signifikant i blokk 3, og viser en positiv assosiasjon. Alle kontrollvariablene har en statistisk signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet, og en positiv assosiasjon, bortsett ifra alder. Det kan bety at de som er yngre enn gjennomsnittet rapporterer høyere kognitiv livskvalitet enn de som er over. Variansen for blokk 3 er på 0,35, som er en økning på 0,16 fra blokk 2. Dermed forklarer blokk 3 hele 35% av variasjonen av kognitiv livskvalitet.

For 2022 viser variablene for kvaliteter ved boligen: fornøydhet med bolig, støy og eie/leie signifikant sammenheng med den kognitive livskvaliteten. Ujustert er de alle positivt assosiert med kognitiv livskvalitet. Nærmiljøfaktorene; fornøydhet med sted, trygghet i nærmiljøet og tilhørigheten til stedet har alle en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet, og alle er positivt assosiert med den. For kontrollvariablene viser variablene sysselsatt, alder, romslig økonomi og nære relasjoner signifikant sammenheng med den kognitive livskvaliteten. Videre i blokk 1, når variablene for kvaliteter ved bolig blir kontrollert for hverandre er det bare fornøydhet med bolig som har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Den forklarte variansen for blokk 1 er på 0,14, og blokk 1 kan dermed forklare 14% av variasjonen i kognitiv livskvalitet.

I blokk 2 når variablene for kvaliteter ved boligen blir kontrollert for nærmiljøfaktorer har fortsatt fornøydhet med boligen signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. I blokk 2 viser også alle variablene for nærmiljøfaktorer signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Den forklarte variansen øker med 0,07 fra blokk 1 til blokk 2, og er i blokk 2 på 0,21.

Blokk 3 viser at fornøydhet med bolig fortsatt har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Trygghet og tilhørighet til sted har og en signifikant sammenheng med den kognitive livskvaliteten, og er positivt assosiert med den. For kontrollvariablene er det alder, romslig økonomi og nære relasjoner som viser seg å ha signifikant sammenheng med den kognitive livskvaliteten. Romslig økonomi og nære relasjoner har begge en positiv assosiasjon med den kognitive livskvaliteten, mens alder har en negativ assosiasjon. Det kan se ut som at de som er yngre enn snittet (27 år) rapporterer høyere kognitiv livskvalitet enn de som er eldre. Den forklarte variansen øker fra blokk 2 til blokk 3 med 0,16, som gjør det den forklarte

variansen i blokk 3 er på 0,36. Blokk 3 kan dermed forklare 36% av variasjonen i kognitiv livskvalitet.

Den standardiserte betaen for fornøydhet med bolig øker fra 2020 til 2021, i 2021 er den på hele 0,26. Den synker dog like fort og noe mer fra 2021 til 2022, hvor den i 2022 er nede i 0,11, som er lavere enn hva den var i 2020. Det kan dermed se ut som at det å være fornøyd med boligen sin er viktigere for den kognitive livskvaliteten i 2021, enn de andre årene. For de andre variablene for boligkvalitet, er det ikke like store svingninger i den standardiserte betaen. Det er dog verdt å merke seg at det i 2020 ser ut som det er positivt for den kognitive livskvaliteten å eie bolig, men at dette snur til å være negativt i 2021. I 2021 har det å eie bolig en negativ signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. Det kan dermed se ut som at de som eier rapporterer lavere kognitiv livskvalitet i 2021 sammenliknet med de som leier.

Når det kommer til variablene for nærmiljøfaktorer, er ikke fornøydhet med sted signifikant for noen av årene. Det kan se ut som at de andre variablene for nærmiljøfaktorer; trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted, blir viktigere og viktigere for kognitiv livskvalitet for hvert år. Trygghet i nærmiljøet har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet i 2021 og 2022, og en økende standardisert beta fra 2020 til 2022. Det kan se ut som at opplevd trygghet i nærmiljøet har en økende sammenheng med den kognitive livskvaliteten. Tilhørighet til sted viser en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet for alle de tre årene. Det ser ut som at tilhørighet også har en økende sammenheng på den kognitive livskvaliteten, da den standardiserte betaen for tilhørighet øker fra år til år.

For kontrollvariablene varierer det litt fra år til år hvilke som viser en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet. For 2020 har alle kontrollvariablene en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet, bortsett fra kjønn. For 2021 viser alle kontrollvariablene en signifikant sammenheng. I 2022 er det bare alder, romslig økonomi og nære relasjoner som har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet av kontrollvariablene. Av kontrollvariablene ser det ut som at det å ha romslig økonomi og nære relasjoner har størst betydning, da de begge har en stabil ganske høy standardisert beta på 0,21 til 0,27 for alle de tre årene. Interessant er det også at alder hele veien har en negativ standardisert beta, som kan bety at de som er yngre enn snittet (27 år) rapporterer høyere kognitiv livskvalitet, enn de som er eldre.

5.3 Oppsummering av hovedfunn

Fra den deskriptive statistikken i denne studien ser det ut som at gjennomsnittet av livskvalitet hos unge voksne aleneboende går ned for hvert år. Dette gjelder både for affektiv og kognitiv

livskvalitet. Den affektive livskvaliteten synker for hvert år, som igjen vil si at respondentene oppgir å i mindre grad oppleve positive emosjoner, eventuelt i større grad oppleve negative emosjoner for hvert år. Den deskriptive statistikken viser også at respondentene er mindre fornøyde med bolig, opplever mindre trygghet i nærmiljøet og har mindre tilhørighet til stedet for hvert år som går.

Resultatene av den lineære regresjonen i denne studien viser at det er fornøydhet med bolig som har størst sammenheng for livskvalitet, uavhengig av hvordan livskvalitet er målt, når man ser bort ifra kontrollvariablene. Beta for fornøydhet med bolig gjør et hopp for både affektiv livskvalitet og kognitiv livskvalitet og øker fra 2020 til 2021, men synker igjen i 2022 til under nivået det var i 2020. Videre kan det se ut som at det er positivt å eie egen bolig i 2020 for både affektiv og kognitiv livskvalitet, men at det er negativt for livskvaliteten å eie bolig i 2021 for kognitiv livskvalitet. Det er i 2021 en negativ signifikant sammenheng mellom kognitiv livskvalitet og det å eie egen bolig.

For nærmiljøfaktorene er det trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted som er de viktigste variablene. Det kan se ut som at det har en større sammenheng med den affektive livskvaliteten å være trygg i nærmiljøet, mens for den kognitive livskvaliteten har tilhørighet til stedet en stor sammenheng. Trygghet og tilhørighet viser en positiv signifikant sammenheng for alle årene for begge målene på livskvalitet, bortsett ifra å føle seg trygg i nærmiljøet i 2020.

Av kontrollvariablene er det målet for økonomi (hvor lett eller vanskelig det er å få pengene til å strekke til i det daglige, også kalt romslig økonomi i resultatdelen), sammen med nære relasjoner og kjønn som viser en signifikant sammenheng med affektiv livskvalitet alle årene. For den kognitive livskvaliteten er det variabelen for økonomi og nære relasjoner som har en signifikant positiv sammenheng alle de tre årene, mens alder har en signifikant negativ sammenheng for alle årene.

Resultatene fra denne studien går i retning av at de som er fornøyde med boligen sin, føler seg trygge i nærmiljøet, føler de har en tilhørighet til stedet de bor, opplever en økonomi som strekker til og har flere nære relasjoner opplever bedre affektiv og kognitiv livskvalitet enn de som er mindre fornøyd med bolig, ikke føler seg trygg i nærmiljøet, rapporterer lavere tilhørighet til sted, en økonomi som ikke strekker til og har færre nære relasjoner.

6.0 Diskusjon

Dette kapittelet inneholder en diskusjon av resultatene presentert i lys av relevant empiri og teori lagt fram i kapittel 3. Deretter følger en metodediskusjon.

6.1 Deskriptive resultater

Diskusjonen for de deskriptive resultatene er delt opp i en diskusjon for livskvalitet, boligkvalitet og nærmiljøfaktorer.

6.1.1 Deskriptive resultater for livskvalitet

Livskvaliteten i den norske befolkningen har generelt vært god før Covid-19 pandemien (Nes et al., 2021), men det er flere målinger som tyder på at livskvaliteten har sunket siden den gang. De deskriptive resultatene i denne studien viser at unge voksne aleneboende har en skår på 5,95 (skala 0-10) i 2020 på målet for **affektiv** livskvalitet, som synker til 5,62 i 2022, hvor det er en sannsynlig signifikant nedgang fra 2021 til 2022 (konfidensintervallene overlapper ikke). Støren og Rønning (2021) fant med tall fra Livskvalitetsundersøkelsen 2020 og 2021 at det er en signifikant nedgang i den **affektive** livskvaliteten for hele befolkningen fra 2020 til 2021 (Støren & Rønning, 2021). Resultatene fra denne studien viser at nivået av den **affektive** livskvaliteten i den nasjonale undersøkelsen fortsetter å synke fra 2021 til 2022 for unge aleneboende. Målet som ble brukt for **affektiv** livskvalitet av Støren og Rønning er imidlertid noe forskjellig fra hva som brukes i denne undersøkelsen og kan ikke sammenlignes direkte.

Andre undersøkelser har imidlertid også funnet endring over tid i **affektiv** livskvalitet ved bruk av litt varierende, men forholdsvis like spørsmål. Tall fra fylkeshelseundersøkelsen i Agder og Rogaland som gjelder hele befolkningen i fylkene viser en sannsynlig nedgang i positive følelser fra 2019/2020 til 2023 (Knapstad, Nilsen, et al., 2024). I Rogaland gikk gjennomsnittet for hele befolkningen ned fra 6,96 i 2020 til 6,59 i 2023 (Knapstad, Nes, et al., 2024). Undersøkelsene fra Agder og Rogaland viser også at det er de to yngste aldersgruppene (18-29 og 30-39) som skårer lavest på positive følelser siste syv dager, samt at gjennomsnittet for disse to aldersgruppene synker fra 2019/2020 (6,5-6,6 skala 0-10) til 2023 (5,9-6,1). Skalaene fra FHUS og denne studien er satt sammen forskjellig og dermed ikke direkte sammenlignbare. (Knapstad, Nes, et al., 2024; Knapstad, Nilsen, et al., 2024). Om den sannsynlige nedgangen er større blant unge aleneboere enn unge generelt er altså noe usikkert.

Den **kognitive** livskvaliteten målt i denne studien for unge voksne aleneboende var på 4,58 i 2020, og 4,21 i 2022 (skala 1-7 [SWLS]). Det er og en sannsynlig signifikant nedgang fra 2021 til 2022 (konfidensintervallene overlapper ikke). Andre undersøkelser som har brukt samme

måleverktøy som denne studien er eksempelvis Bjørndal et al. (2023), som rapporterte en kognitiv livskvalitet på 5,04 (skala 1-7) for hele befolkningen (Bjørndal et al., 2023), basert på Livskvalitetsundersøkelsen i 2020 og 2021. Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) bruker likeledes måleverktøy SWLS og fant et gjennomsnitt på 4,20 (skala 1-7) i 2021 (Sivertsen, 2021) og 4,52 i 2022 (Sivertsen & Johansen, 2022). Det er dermed omtrent samme nivå på gjennomsnittene for SHoT undersøkelsen og denne studien, skjønt trenden for SHoT-undersøkelsen avviker fra denne studien som viser at den kognitive livskvaliteten stiger fra 2021 til 2022. Hva som gjør at det er en forskjellig trend mellom disse undersøkelsene er usikkert, men det kan godt hende at å bo alene spiller en viktig rolle. Eksempelvis har Backman-Nord et al. (2022) tidligere funnet at de universitetsstudentene som bor med en partner eller en venn har en tendens til å rapportere å være mer lykkelig enn dem som bor alene.

Andre studier som ha brukt et lignende verktøy for å måle **kognitiv** livskvalitet (tilfredshet med livet 0-10), har i likhet med denne studien funnet en nedgang i omtrent samme tidsrom for hele befolkningen. Tall fra FHUS i Agder og Rogaland viser en nedgang i den **kognitive** livskvaliteten fra 2019/2020 til 2023, og at dette gjelder alle aldersgrupper, utdanningsgrupper og begge kjønn. For Agder var gjennomsnittet for hele befolkningen på 7,59 (skala 0-10) i 2019 og 7,14 i 2023 (Knapstad, Nilsen, et al., 2024). I Rogaland var gjennomsnittet for hele befolkningen 7,54 i 2020 og 7,10 i 2023 (Knapstad, Nes, et al., 2024). For den **kognitive** livskvaliteten i FHUS i Agder og Rogaland er det de to yngste aldersgruppene (18-29 og 30-39) som skårer lavest. Rapportene fra undersøkelsene gir ikke tall for unge aleneboende. I levekårsundersøkelsen for studenter i 2021 var imidlertid gjennomsnittet for **kognitiv** livskvalitet på 6,60 (skala 0-10) for hele utvalget og gruppen med lavest gjennomsnitt var unge aleneboende med et gjennomsnitt på 6,10 (18-29 år) og 6,20 (30+) (Lervåg et al., 2022).

Samlet sett ser det altså ut til at begge typer livskvalitet har sunket blant unge voksne aleneboende de siste årene (etter pandemien). Dette er i tråd med funnene til Hellevik og Hellevik (2021), som rapporterer en nedgang i livskvalitet for ungdom og unge voksne, samt funnene til von Soest et al. (2022) som viser en økning i depressive symptomer og en nedgang i fremtidsoptimisme blant ungdom gjennom pandemien. Hellevik og Hellevik (2021) har trukket fram usikkerhet for framtiden og økonomisk situasjon som mulige forklaringer for hvorfor ungdom og unge voksne rapporterer lavere livskvalitet enn tidligere.

Dette kan også gjelde for de tre utvalgene i denne studien, under koronasituasjonen, hvor det var usikkerhet om framtiden og usikker økonomisk situasjon på grunn av permitteringer (Reme

et al., 2021). Det er også mulig at det å bo alene gjennom denne perioden har hatt en innvirkning på livskvaliteten, for eksempel grunnet reaksjoner på langvarige smitteverntiltak. Livskvaliteten synker videre fra 2021 til 2022. Livskvalitetsundersøkelsen 2022 ble sendt ut i mars måned, som gjør at andre faktorer enn koronasituasjonen muligens kan ha en innvirkning på usikkerhet for fremtiden og økonomisk situasjon, eksempelvis var det en kraftig økning i strømpris i 2021 og 2022 (Holstad, 2023), og ikke minst invasjonen av Ukraina (Støren, 2023). Denne studien viser at samtidig som gjennomsnitt for livskvaliteten synker, synker også andre faktorer som fornøydhets med bolig og nærmiljøfaktorer.

6.1.2 Deskriptive resultater for boligkvaliteter

I denne studien er gjennomsnittet for fornøydhets med bolig blant unge aleneboende på 6,70 (skala 0-10) i 2020. I likhet med målene på livskvalitet er og gjennomsnittene for fornøydhets med bolig nedadgående for de tre utvalgene, og gjennomsnittet i 2022 er på 6,12. Tall fra levekårsundersøkelsen i 2015 viser at 54% av befolkningen som helhet er svært fornøyd med boligen sin (Revold & Sandvik, 2018). Undersøkelsen viser imidlertid at bare 42% av de unge aleneboende er svært fornøyd med boligen (Revold & Sandvik, 2018). Både Mouratidis (2020) og Bjørndal et al. (2023) finner i sine studier at fornøydhets med bolig har en signifikant positiv sammenheng med kognitiv livskvalitet. Om denne sammenhengen reflekterer en top-down tilnærming hvor livskvaliteten synker og «tar med seg» fornøydhets med bolig, eller om det er en bottom-up tilnærming hvor fornøydhets med bolig synker, og dermed bidrar til at også den kognitive livskvaliteten synker er usikkert.

Denne studien finner at det er en økende andel av utvalgene som er plaget av støy med 28,6% i 2020 til 33,7% i 2022. Flere tidligere studier har undersøkt problemer med støy i boligen, og i 2015 var det 12% som hadde problemer med dette i befolkningen totalt sett (Revold & Sandvik, 2018). I 2021 øker andelen til 16% (Støren & Rønning, 2021), for så å synke til 8,5% i 2023 (SSB, 2023a). Det er stor forskjell i andelen som oppgir problemer med støy i denne studien og målinger for hele befolkningen, men man finner lignende tall fra studentenes levekårsundersøkelse. For alle studenter i 2021 er det 27,5% som har problemer med støy i boligen (Lervåg et al., 2022), som er i tråd med funnene fra denne studien. Støy i seg selv har tidligere vist seg å ha en negativ sammenheng med livskvalitet (Bjørndal et al., 2023; Fujiwara, 2013; Howley et al., 2009; Mouratidis, 2019; Aasvang et al., 2022). Samtidig kan områder hvor det er mer støy ha flere positive faktorer som veier opp for ulempene. Eksempelvis fant Mouratidis (2019) i sin undersøkelse at de som bor i de mest tettbygde strøkene er mer fornøyd med sine sosiale relasjoner. Hvilken innvirkning støyen har på unge voksne aleneboende er

usikkert, men det er verdt å merke seg at det i denne studien observeres en økning i andelen som opplever å være plaget fra 2020 til 2022. Om det er en økende trend for unge voksne aleneboende å bo i boliger som har problemer med støy, eller om man opplever det samme nivået av støy som mer problematisk gjennom koronapandemien er usikkert, men det kan godt tenkes at det samme støynivået oppleves som mer problematisk etter en periode hvor det trolig har vært litt roligere.

Det er generelt færre unge som eier bolig enn eldre voksne, hvor det i 2017 var rundt 50% i aldersgruppen 16-24 år som eide, og rundt 75% i alderen 25-44 år, mot 90% i alderen 45-66 år (Revold & Sandvik, 2018). Denne studien finner at det er 41%-43% av utvalgene som eier bolig, noe som stemmer overens med tall fra studentenes levekårsundersøkelse i 2021, hvor 42% eide bolig (Lervåg et al., 2022). Dette er en lav eierandel i forhold til befolkningen for øvrig, hvor 81% var boligeiere i 2023 (SSB, 2024). Dersom det er frivillig (selvvalgt) kan det å leie bolig bidra til mer fleksibilitet, spesielt i en livssituasjon hvor man kanskje ikke vet hvor lenge man skal bo på et sted, eller har litt dårligere økonomi (Revold & Sandvik, 2018). Samtidig er Norge et land hvor det er tradisjon for å eie sin egen bolig. Dette kan føre til at de som ikke eier bolig vil ha lavere sosial status (Gurney, 1999). Samtidig rapporterer SHoT undersøkelsen fra 2022 at det er de studentene som eier boligen selv, og de som bor i en bolig eid av foresatte/slektninger som trives best med bosituasjonen (Sivertsen & Johansen, 2022).

6.1.3 Deskriptive resultater for nærmiljøfaktorer

De tre utvalgene skårer ganske høyt på fornøydhet med stedet de bor, med et gjennomsnitt på 7,46 i 2020 og 7,47 i 2021 på en skala fra 0-10. Det er dog en nedgang i gjennomsnittet fra 2021 til 2022, hvor gjennomsnittet var 6,93. Det er fortsatt ganske høyt, men konfidensintervallene for gjennomsnittet i 2021 og 2022 overlapper ikke, som viser til en sannsynlig signifikant nedgang i fornøydhet med stedet de bor for unge voksne aleneboende. I befolkningen som helhet er de aller fleste tilfredse med stedet de bor, det er kun 2% som oppgir å være misfornøyd eller svært misfornøyd med stedet de bor (Revold & Sandvik, 2018). Leietakere og dem som bor trangt er generelt mindre tilfreds med stedet de bor enn eiere og dem som bor romslig. Skiller man på alder er det en større andel blant dem i aldersgruppen 16-24 år som i 2015 oppgir å være misfornøyd med stedet de bor, med litt over 3% (Revold & Sandvik, 2018). Det kan være mange faktorer som påvirker hvorvidt man er fornøyd med stedet man bor eller ikke. Kriminalitet og den fysiske tilstanden til nabolaget har også vist seg å ha en innvirkning på hvor fornøyd man er med nabolaget (Grogan-Kaylor et al., 2006).

Utvalgene for de tre årene skårer jevnt over ganske høyt på trygghet i nærmiljøet, men det observeres en synkende trend, med et gjennomsnitt på 8,72 i 2020 og 8,18 i 2022 (skala 0-10). Dette sammenfaller også med nyere tall fra FHUS-undersøkelsene i Agder og Rogaland fra 2023 som viser lavere tall for trygghet i nærmiljøet enn før (Agder) og under (Rogaland) pandemien (Knapstad, Nes, et al., 2024; Knapstad, Nilsen, et al., 2024). Gjennomsnittstall for trygghet i nærmiljøet er altså generelt svært høye i Norge (gjennomsnittstall over 8,6 på en skala fra 0-10) (Nes et al., 2020), men tallene for unge er lavere enn andre aldersgrupper, og det er altså tegn til en negativ trend over tid.

Unge voksne er i en mer utforskende fase i livet, hvor flere flytter mer midlertidig og leier bolig. Denne studien finner et gjennomsnitt for tilhørighet til stedet en bor for unge voksne aleneboende i 2020 på 6,07, som synker til 5,62 i 2022. Dette er lavere enn noen av tallene fra FHUS som i 2019 viser et gjennomsnitt for tilhørighet til stedet man bor var på 7,46 for kvinner, og 7,48 for menn (Nes et al., 2020). Det er forskjeller i alder for opplevd tilhørighet til stedet man bor, og det er de yngste som skårer lavest. I 2019 fant man en gjennomsnittskår på 6,71 for aldersgruppen 18-24 år, og 6,93 for aldersgruppen 25-44 år (Nes et al., 2020). I 2023 finner man et gjennomsnitt på 6,35 for 18-29 åringer, og 6,42 for 30 til 39 åringer i Rogaland (Knapstad, Nes, et al., 2024), samme år i Agder finner man et gjennomsnitt på 6,30 for 18-29 åringer, og 6,56 for 30-39 åringer (Knapstad, Nilsen, et al., 2024). Det er mulig at dem som bor alene rapporterer enda lavere tilhørighet til stedet man bor, da ingen av tallene fra FHUS representerer kun aleneboende. Tilhørigheten til stedet er en tilknytning mellom menneske og en spesifikk plass (Hidalgo & Hernandez, 2001), som kan være noe vanskelig for gruppen unge voksne, da dette gjerne opparbeides over tid. Friesinger et al. (2022) rapporterer at i en norsk kontekst er det flere faktorer som har en positiv innvirkning på tilhørigheten til stedet man bor, slik som kulturtilbud, transport og fasiliteter. Det kan godt være at nedstengning av faktorer som har en positiv sammenheng med tilhørighet til stedet en bor har hatt en sammenheng med nivået av fornøydhet med stedet en bor for de unge voksne aleneboende, som igjen fører til en synkende trend fra 2020 til 2022.

6.2 Sammenhenger fra multiple lineære analyser

For å diskutere sammenhengene mellom livskvalitet og variablene i den multiple lineære analysen er diskusjonen delt opp som i resultatdelen (en del for boligkvalitet, en for nærmiljøfaktorer og en for kontrollvariabler).

6.2.1 Sammenhenger mellom livskvalitet og boligkvalitet

Fornøydhet med bolig

I denne studien viser fornøydhet med bolig en signifikant positiv sammenheng med både **affektiv** og **kognitiv** livskvalitet for alle de tre årene. Tidligere studier har kommet fram til at fornøydhet med bolig er en av de faktorene ved det urbane miljøet som har en direkte sammenheng med livskvalitet (Mouratidis, 2020). Hvilke faktorer som er viktige for fornøydheten ved en bolig vil være forskjellig fra person til person. Samtidig trekker Clapham et al. (2018) frem at dersom man flytter til en bolig med større areal eller andre forbedringer fra tidligere bolig vil dette bare gi midlertidig økning i livskvalitet (Clapham et al., 2018).

For den **affektive** livskvaliteten er det en signifikant sammenheng med fornøydhet med bolig i 2020 og 2021, men denne sammenhengen opphører i 2022. For 2020 og 2021 har fornøydhet med bolig en Beta på 0,13 og 0,19, som igjen betyr at boligtilfredshet blir viktigere (om bolig går opp med en enhet, vil den affektive livskvaliteten gå opp med verdien av Beta). Den affektive livskvaliteten i denne studien er målt som følelser siste syv dager, hvor en høy skår er positivt. I 2021 var det flere strenge smitteverntiltak som gjorde at man måtte være mer hjemme (Regjeringen, 2020), som gjør at boligen man bor i mest sannsynlig vil få en større rolle i hverdagen, og har muligheten til å påvirke hvilke følelser man kjenner på. Da Livskvalitetsundersøkelsen 2022 ble sendt ut var smitteverntiltakene allerede fjernet (Regjeringen, 2020), og det er mulig at sammenhengen mellom **affektiv** livskvalitet og fornøydhet med bolig har en sammenheng med smitteverntiltakene på tidspunktet for undersøkelsen. For undersøkelsen i 2022 er det andre variabler som blir viktigere for den **affektive** livskvaliteten, samtidig som fornøydhet med boligen blir mindre viktig, dette blir tatt opp senere i diskusjonen. Det er usikkert om sammenhengen med smitteverntiltakene også gjelder for 2020, da det var flere som svarte før nedstengningen, samtidig som noen svarte etter (Pettersen & Støren, 2020). Samtidig hadde kanskje ikke folk rukket å kjenne på de negative følgene av å være innestengt på det tidspunktet.

Den **kognitive** livskvaliteten har en signifikant positiv sammenheng med fornøydhet med boligen for alle de tre utvalgene, Mouratidis (2020) finner også en positiv signifikant sammenheng mellom kognitiv livskvalitet og fornøydhet med bolig. En bolig betyr mer enn tak over hodet og ly for vær, en bolig er trygghet, privatliv, nabolag, sosiale relasjoner og status (Tomaszewski & Perales, 2014; van Zanden et al., 2020). Når man skal vurdere hvor tilfreds man er med livet, er det naturlig at det er flere områder i livet som også blir med i denne

vurderingen. For de tre årene er det utvalget i 2021 som har den høyeste Betaen, og dermed det året hvor fornøydhet med bolig har den største sammenhengen med **kognitiv** livskvalitet. I et bottom-up perspektiv (Carlquist, 2015) er det mulig at dette har en sammenheng med koronasituasjonen og fornøydheten med boligen ble viktigere for den kognitive livskvaliteten da, fordi dette var en større arena i livet på dette tidspunktet.

At fornøydhet med bolig har en signifikant sammenheng med de to målene på livskvalitet har også kanskje en sammenheng med at alle disse variablene er subjektive. Dersom man opplever positive gode følelser generelt i livet, kan det også hende at man er mer fornøyd med boligen sin (top-down). Samtidig som at fornøydhet med bolig og kan føre til at man rapporterer å oppleve bedre livskvalitet (Carlquist, 2015; Clapham et al., 2018). Fornøydhet med boligen forstås som en essensiell del av livskvaliteten og som prediktor. I denne studien er sistnevnte tilnærming brukt, men samtidig anerkjennes det at sammenhengen i noen grad kan reflektere en felles bakenforliggende faktor, slik som grunnstemning.

Støy

Det er flere studier som finner en signifikant negativ sammenheng mellom livskvalitet og støy (Bjørndal et al., 2023; Fujiwara, 2013; Howley et al., 2009; Mouratidis, 2019), men for denne studien har ikke støy noen signifikant sammenheng med affektiv eller kognitiv livskvalitet etter å ha kontrollert for andre faktorer. Det samme gjelder for støv/forurensning. Det er flere som har funnet en signifikant negativ sammenheng mellom støv og luftforurensning og livskvalitet (Li et al., 2018; Orru et al., 2016; Sirgy, 2002; Welsch, 2006), men for denne studien er det ingen signifikant sammenheng.

Både støy og støv/luftforurensning kan oppfattes som stressorer i miljøet (Campbell, 1983; Li et al., 2018), og støy i seg selv har tidligere vist seg å ha en negativ innvirkning på livskvalitet (Bjørndal et al., 2023; Fujiwara, 2013; Howley et al., 2009; Mouratidis, 2019; Aasvang et al., 2022). Det kan hende at unge voksne ikke er like påvirket av dette som resten av befolkningen. Det er en viss andel som oppgir at de er plaget, men plagene har ingen unik effekt, og påvirker tilsynelatende ikke livskvaliteten utover de andre faktorene, i alle fall ikke slik livskvaliteten er målt i denne studien. Verken støv eller støy har noen signifikant sammenheng med livskvalitet i blokk 1, etter å ha blitt kontrollert for hverandre, fornøydhet med bolig og om man eier boligen sin. Det kan godt hende at effekten støy og støv har på livskvaliteten blir fanget opp i fornøydhet med boligen, og at det er derfor de ikke blir signifikante i denne studien. Samtidig kan det være forskjeller i sosiodemografi, hvor unge voksne ikke er like påvirket som andre. Studiene som

er lagt fram i bakgrunnen av denne studien har ikke tatt høyde for alder, og det er dermed usikkert om det er lik sammenheng mellom støy og støv/luftforurensning og livskvalitet for unge voksne aleneboende som for den øvrige befolkningen.

Eie/leie

Å eie bolig kan ha positiv innvirkning på livskvaliteten ved å tilby mer trygghet eller bedre boligforhold da de som eier bolig er mer investert i boligen enn hva man er dersom man leier (Clapham et al., 2018). Det å eie bolig kan også føre til en høyere sosial status (Gurney, 1999). I denne studien har det å eie en bolig kun signifikant sammenheng med **kognitiv** livskvalitet i 2021, med en beta på -0,06. Dette betyr at det å eie en bolig er negativt assosiert med livskvalitet. Det kan hende at økonomiske forandringer og usikkerhet for framtiden har gjort det å eie bolig ha blitt til en byrde, framfor en positiv faktor. Clapham et al. (2018) trekker frem at det ikke er noen kausal sammenheng med det å eie bolig og livskvalitet, men at det er den økonomiske tryggheten av å eie som har en positiv sammenheng med livskvalitet. De finner ikke at å eie bolig er positivt assosiert med livskvalitet dersom man ikke er økonomisk trygg (Clapham et al., 2018).

Gjennom koronapandemien var det flere som ble permittert (Reme et al., 2021), og opplevde usikkerhet for framtiden. Dette kan påvirke at det å eie ikke nødvendigvis er positivt for livskvaliteten. Andelene som oppgir å være lite tilfreds med livet (skårer 0-5 på en skala fra 0-10) er større for leietakere enn det er for eiere for hele befolkningen (Revold & With, 2022). Når man kontrollerer for andre sosiodemografiske faktorer derimot (inntekt, familietype, innvandring og arbeid) er det ikke lenger noe særlig forskjell mellom eiere og leiere i 20-årene (Revold & With, 2022). Samtidig viser tall fra SHoT undersøkelsen at studentene som eier selv eller bor i en bolig eid av foreldre eller slektninger, oppgir å være mer fornøyd med boligsituasjonen (Sivertsen & Johansen, 2022). Om det positive med å eie bolig fra SHoT undersøkelsen fanges opp av «fornøydhet med bolig» i denne studien er usikkert, men det er også verdt å kommentere at signifikansnivået for funnet i denne studien er på $p < 0,05$.

6.2.2 Sammenhenger mellom livskvalitet og nærmiljøfaktorer

For den **affektive** livskvaliteten ser det ut som at nærmiljøfaktorene er av økende betydning. Både trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til sted har en signifikant sammenheng med **affektiv** livskvalitet for de tre utvalgene, med en økende Beta. Fornøydhet med stedet derimot, har ingen signifikant sammenheng med **affektiv** livskvalitet for noen av årene. Mouratidis (2020) fant i sin studie at fornøydhet med sted har en signifikant sammenheng med livskvalitet, men at

fornøydhhet med stedet og hadde en sammenheng gjennom fornøydhhet med bolig. I denne studien er det ingen signifikant sammenheng mellom livskvalitet og fornøydhhet med sted.

Opplevd trygghet i nabolaget har som sagt en signifikant sammenheng med **affektiv** livskvalitet for alle utvalgene, og beta har omtrent samme verdi de tre årene. Det betyr at opplevd trygghet i nabolaget har omtrent lik sammenheng med den **affektive** livskvaliteten alle de tre årene. Bjørndal et al. (2023) fant en signifikant negativ sammenheng mellom å føle seg trygg i nabolaget og problemer med kriminalitet, vold eller vandalisme i nabolaget. Den samme studien fant også sterke sammenhenger mellom depressive symptomer (negative emosjoner) og å bekymre seg for vold eller vandalisme i nabolaget (Bjørndal et al., 2023). Disse funnene og funnene fra denne studien indikerer at trygge nabolag er viktig for den **affektive** livskvaliteten, og at å føle seg trygg i nærmiljøet har hatt en ganske stabil sammenheng med hvordan man har det følelsesmessig i disse tre årene.

For den **affektive** livskvaliteten er positive følelser et mål i seg selv. Å føle seg trygg er en positiv følelse, og man vil fortsette å oppsøke de situasjonene som gir den positive følelsen. Med tanke på nabolaget kan dette bety at man kanskje ønsker å bli boende i det samme nabolaget som kan gi en opplevelse av trygghet (Carlquist, 2015). Dersom man ikke føler seg trygg i nabolaget vil dette kunne føre til avgrensning, og kanskje være en motivasjon til å flytte, da den **affektive** livskvaliteten fører til en søken etter gode miljø og situasjoner (Carlquist, 2015).

Trygghet i nabolaget har også en signifikant sammenheng med den **kognitive** livskvaliteten, men kun for 2021 og 2022. Betaen stiger for hvert år og det ser ut som at det å oppleve trygghet i nabolaget blir litt mer betydningsfullt for hvert år. Den har en så klar sammenheng med kognitiv livskvalitet i 2021 og 2022 at den ikke kan forklares av tilfeldigheter. Det er ikke noe nytt at det å oppleve trygghet i nabolaget har en positiv sammenheng med **kognitiv** livskvalitet, Van De Weijer et al. (2022), finner i sin studie at trygghet har en signifikant sammenheng med kognitiv livskvalitet, selv etter å ha kontrollert for sosioøkonomisk status.

Tilhørighet til sted har en signifikant positiv sammenheng med både **affektiv** og **kognitiv** livskvalitet, og Betaen for begge er økende. Leietakere rapporterer oftere å ha lav tilhørighet til stedet de bor sammenliknet med eiere, og det er de aleneboende unge voksne som rapporterer lavest tilhørighet til stedet de bor (Revold & With, 2022). For hele befolkningen har leietakere i snitt bodd kortere i boligen enn de som eier (Revold & With, 2022). Om dette er likt for unge voksne er usikkert, men det kan også tenkes at unge voksne som eier boligen sin også har en

større investering i boligen, slik som Clapham et al. (2018) har argumentert for, og derfor et større incitament til å skape tilhørighet til nabolaget.

Denne studien viser en synkende trend for opplevd tilhørighet til stedet de bor for unge voksne aleneboende over de tre årene. En norsk studie har sett på forskjellige faktorer, og deres sammenheng med tilhørighet til sted, hvor de fant at tilgang på natur, fasiliteter, kulturtilbud og transport har en positiv sammenheng med opplevd tilhørighet til nabolaget (Friesinger et al., 2022). Gjennom koronasituasjonen var sosial distansering tiltak for å hindre smittespredning, som igjen kan gjøre det vanskelig å skape nye sosiale relasjoner i nabolaget. Samtidig som de faktorene Friesinger et al. (2022) fant som var positive for opplevd tilhørighet ble begrenset. Dette kan ha ført til at det er færre som opplever tilhørighet. Funnene fra denne studien viser at det er en signifikant sammenheng mellom tilhørighet til stedet man bor og livskvalitet, samt at det er færre som opplever det. Dette er viktig å ta med seg videre når man skal bygge og utvikle miljøene rundt oss, slik at de kan fremme livskvalitet.

For både den **affektive** og **kognitive** livskvaliteten går den standardiserte Betaen opp for opplevd trygghet i nærmiljøet og den opplevde tilhørigheten til stedet man bor. De har dermed en større innvirkning på både den **affektive** og **kognitive** livskvaliteten i 2022 sammenlignet med 2020. Samtidig kan man se fra den deskriptive statistikken at respondentene rapporterer i snitt lavere opplevd trygghet i nærmiljøet og lavere tilhørighet til stedet man bor i 2022 enn i 2020. Dette stemmer overens med tall fra FHUS i Agder og Rogaland, hvor det er spesielt de unge voksne som opplever å være mindre trygge i nærmiljøet fra 2019/2020 til 2023 (Knapstad, Nes, et al., 2024; Knapstad, Nilsen, et al., 2024). Det er vanskelig å si om nærmiljøene faktisk har blitt mindre trygge, eller om de oppfattes som mindre trygge av de unge voksne aleneboende. Revold og With (2022) finner at det er flere av leietakerne som føler seg mindre trygge i nabolaget, og det er gjerne unge voksne som er leietakere. For de unge voksne aleneboende blir det dermed viktigere for livskvaliteten å være trygg i nabolaget, samtidig som det er færre som opplever å være trygg i eget nabolag.

6.2.3 Sammenhenger mellom livskvalitet og kontrollvariabler

Det er flere av kontrollvariablene som har en signifikant sammenheng med **affektiv** livskvalitet. For undersøkelsen i 2022 forsvinner den signifikante sammenhengen mellom fornøydhet med bolig og affektiv livskvalitet, samtidig som andre variabler blir viktigere. Opplevelse av romslig økonomi og nære relasjoner ser ut til å bety mest av kontrollvariablene for den **affektive** livskvaliteten. Det er flere forklaringer for hvorfor disse to variablene viser en positiv

sammenheng med livskvaliteten. Analysene i denne studien finner at nære relasjoner har en signifikant sammenheng med **affektiv** livskvalitet, og Betaen er større enn for de fleste andre variablene inkludert i denne studien. Nære relasjoner har en betydelig sammenheng med **affektiv** livskvalitet for alle årene, og det kan se ut som at desto flere nære relasjoner man har, desto høyere **affektiv** livskvalitet vil du ha. Dette er i tråd med tidligere forskning som finner at sosiale relasjoner er positivt for livskvaliteten (Cohen & Wills, 1985; Holt-Lunstad et al., 2010). For unge voksne kan man se at det er en økning i misnøye med sosiale relasjoner (Hellevik & Hellevik, 2021). Denne studien finner at gjennomsnittet for antall nære relasjoner synker for hvert år, dette kan også være med på å forklare hvorfor det er en synkende trend i **affektiv** livskvalitet.

For den **kognitive** livskvaliteten har også om økonomien oppleves som romslig og nære relasjoner en signifikant positiv sammenheng. Det er sterke sammenhenger mellom disse to variablene og **kognitiv** livskvalitet, og det er disse variablene som har sterkest sammenheng med livskvaliteten totalt sett i denne studien. Tidligere har man også funnet en klar sammenheng mellom selvrapportert økonomisk situasjon og fornøydhet med livet (Nes et al., 2021). Man kan se på den **kognitive** livskvaliteten som en sum av tilfredshet med forskjellige aspekter ved livet, eller som at fornøydheten med forskjellige aspekter ved livet blir bestemt av en type overordnet fornøydhet. Uansett om man ser på det bottom-up eller top-down henger **kognitiv** livskvalitet (livstilfredshet) sammen med fornøydhet med forskjellige arenaer i livet, slik som økonomi og sosiale relasjoner. Det er dermed helt naturlig at disse variablene viser en sterk signifikant positiv sammenheng med **kognitiv** livskvalitet.

Kjønn har en negativ sammenheng med **affektiv** livskvalitet, som betyr at kvinner skårer lavere på **affektiv** livskvalitet enn hva menn gjør i denne aldersgruppen. I denne studien er **affektiv** livskvalitet målt med et sammensatt mål med både positive og negative følelser, og derfor ikke mulig å skille på om kvinner rapporterer høyere nivå av negative følelser, eller lavere nivå av positive følelser. Tidligere studier har vist at kvinner rapporterer et signifikant høyere nivå av negative følelser enn menn (Nes et al., 2021). Videre har kjønn en positiv sammenheng med **kognitiv** livskvalitet, som vil si at det er flere kvinner som rapporterer å være mer tilfreds med livet enn menn. Dette er også i tråd med tidligere funn, med at kvinner rapporterer litt høyere tilfredshet med livet enn hva menn gjør (Nes et al., 2021). Alt i alt kan dette bety at det ikke er noen særlig forskjell mellom menn og kvinner i livskvalitet (Nes et al., 2021).

6.3 Metodediskusjon

Formålet med denne studien har vært å se på nivået av livskvalitet for unge voksne aleneboende i en periode hvor man måtte være mer hjemme, og se på sammenhengen mellom kvaliteter ved boligen og livskvalitet. Studiedesignet som ble valgt for å svare på problemstillingen var en repetert tverrsnittstudie. Styrken ved å velge en tverrsnittstudie er at man har mulighet til å se på mange svar på kort tid, for å finne sammenhenger og trender (Webb et al., 2020, s. 110). Spørreundersøkelsene som ble brukt i studien er godt validerte, og det er nasjonale tall med store spørreskjemadata med påkoblede registerdata.

Svakheten ved en tverrsnittstudie er at man ikke vil finne noen kausale sammenhenger, i og med at dataene er samlet inn på ett tidspunkt. Det vil dermed ikke være mulig å si noe om årsak og virkning. Samtidig er det en begrensning ved denne studien at man ikke kan sammenligne årene direkte, da det er tre forskjellige utvalg. Optimalt sett burde det vært gjennomført longitudinelle studier over flere år med det samme utvalget for å se på endringer over tid.

Dataene som har blitt brukt i denne studien er samlet inn på tre forskjellige tidspunkt gjennom koronasituasjonen, hvor man måtte være mer hjemme. Jeg anser det som en styrke ved studien at data som er brukt er fra tre forskjellige tidspunkt med sammenlignbare spørsmål, med ulike smitteverntiltak, hvor samfunnet har vært i en slags unntakstilstand. I en slik periode er det interessant å utforske variasjoner i livskvalitet, samt hvilke sammenhenger kvaliteter ved boligen har hatt gjennom denne perioden.

Det originale datamaterialet for denne studien er Livskvalitetsundersøkelsen 2020, 2021 og 2022, og utvalget som er tatt ut ifra disse tre spørreundersøkelsene vil arve egenskapene til de originale Livskvalitetsundersøkelsene. Spørreundersøkelsene inneholder et godt sammensatt batteri av spørsmål angående livskvalitet, samt godt testede og validerte verktøy for å måle livskvalitet. Spørreundersøkelsen er derimot ikke like god når det kommer til boligkvalitet, da det ikke er like mange spørsmål om kvaliteter ved selve boligen. Optimalt sett skulle det ha vært flere spørsmål angående kvaliteter ved boligen. Samtidig dekker spørsmålene som er inkludert interessante aspekter ved boligen, som det tidligere er gjort forskning på.

6.3.1 Reliabilitet

Reliabilitet er nøyaktigheten og påliteligheten til et måleverktøy, og kan undersøkes på forskjellige måter (Drageset & Ellingsen, 2009). Repeterbarhet og stabilitet er gjerne mål på reliabilitet, og dersom man får det samme resultatet ved to målinger på det samme utvalget er reliabiliteten god (Drageset & Ellingsen, 2009; Pripp, 2018). Denne studien benytter flere

subjektive mål på livskvalitet og boligkvalitet, og resultatene av disse spørsmålene vil kunne endre seg for respondentene over tid. Blant annet blir respondentene spurt i hvilken grad de har kjent på forskjellige følelser de siste syv dagene, noe som ikke er like lett reproducerbart som andre mer stabile faktorer. Samtidig er disse spørsmålene godt egnet til å plukke opp forandringer, noe som gjør de godt egnet for denne studien som ønsker å se på forskjeller i livskvalitet på tre forskjellige tidspunkt.

For å måle livskvalitet i denne studien er det brukt to spørsmålsbatteri, ett for affektiv livskvalitet, og ett for kognitiv livskvalitet. For å sjekke at spørsmålsbatteriene for livskvalitet har en indre konsistens, altså måler det samme, er Cronbachs alfa beregnet for begge spørsmålsbatteriene for alle de tre undersøkelsesårene. For affektiv livskvalitet er Cronbachs alfa på 0,87 i 2020, 0,89 i 2021 og 0,86 i 2022. Cronbachs alfa for SWLS var 0,90 i 2020, 0,89 i 2021 og 0,89 i 2022. En Cronbachs alfa på $>0,70$ er tilfredsstillende, men $>0,80$ eller mer er ønskelig (Drageset & Ellingsen, 2009). For denne studien er det intern konsistens i spørsmålsbatteriene for livskvalitet, og det er dermed høy reliabilitet for de avhengige variablene i denne studien.

6.3.2 Indre validitet

Validitet handler om resultatene fra en studie kan tillegges undersøkelsen, og ikke andre faktorer det ikke kontrolleres for, og om måleinstrumentet evner å registrere det som skal måles (Drageset & Ellingsen, 2009). Den indre validiteten dreier seg om resultatene er korrekte og gyldige for studien og det studerte utvalget (Pripp, 2018; Webb et al., 2020, s. 212). For å vite om resultatene av en studie er internt valide må man vurdere tre alternative forklaringer; sjanse, seleksjons- og informasjonsskjevhet og konfundering (Webb et al., 2020, s. 213).

Begrepsvaliditet

Begrepsvaliditet handler om hvorvidt en gruppe variabler virkelig måler det konstruert den sier at den skal måle (Souza et al., 2017). Det mest etablerte og anerkjente flerleddsspørsmålet for å måle kognitiv livskvalitet er Satisfaction with life scale (SWLS) (Diener et al., 1985; Nes et al., 2018, s. 58; Pavot et al., 1991). Det er nokså kort og egner seg for alle aldersgrupper (Nes et al., 2018, s. 62-63). Bruken av dette verktøyet anser jeg som en styrke ved studien.

Spørsmålene som er brukt for å måle den affektive livskvaliteten er et spørsmålsbatteri på åtte spørsmål fra alle kvadrantene i sirkumpleksmodellen (Nes et al., 2018, s. 70), hvorav tre måler positiv affekt, og fem måler negativ affekt. Det er større variasjoner i negativ affekt, og det trengs flere spørsmål for å fange bredden, og har dermed fått mer plass i undersøkelsen (Nes et

al., 2018, s. 73). Bruken av leddet «bekymret» for negativ affekt har tidligere fått kritikk for å være et mer kognitivt mål, men inneholder også tanker og grubling og er kjernesymptom for depresjon (Nes et al., 2018, s. 77). For målingen av affekt er det gitt en tidsramme på syv dager, som kan gi et bedre bilde av hvordan livet er for tiden, samtidig som tidsrammen ikke er for stor og gir rom for hukommelsesskjevhet (Nes et al., 2018).

For å måle affektiv livskvalitet, har jeg snudd variablene for negativ affekt, og laget et gjennomsnitt. 10 representerer høy grad av positiv affekt og lav grad av negativ affekt, mens 0 representerer lav grad av positiv affekt, og høy grad av negativ affekt. Gjennomsnittet blir et helhetlig bilde av affekten. Dette gjennomsnittet sier ingenting om i hvilken grad respondentene opplever negativ affekt eller positiv affekt, noe som er en svakhet ved operasjonaliseringen av spørsmålsbatteriet. For denne studien er det interessant å se sammenhengen mellom affektiv livskvalitet og boligkvalitet. Verdien for Cronbachs alfa var høy, som tyder på at batteriet måler det samme konseptet og reflekter en følelsesdimensjon. Med bruk av gjennomsnittet for affektiv livskvalitet kan man se om sammenhengen med livskvalitet er positiv eller negativ, det er ikke like viktig å vite om det er den positive affekten som går opp eller den negative affekten som går ned, men heller om det har noen sammenheng i det hele tatt.

Variablene for boligkvalitet er valgt på bakgrunn av tilgjengelige variabler i Livskvalitetsundersøkelsene. Variablene fanger en subjektiv formening om hvor fornøyd man er med boligen, samt en subjektiv formening om problemer med objektive faktorer som støy og støv inne i boligen. Variabelen «fornøydhet med boligen» kan både forstås som en dimensjon av kognitiv livskvalitet, og en prediktor for den. I denne studien operasjonaliseres den som en prediktor, men sammenhengen kan i noen grad reflektere en felles bakenforliggende faktor. Optimalt sett burde man ha flere og andre spørsmål angående boligkvalitet for å fange opp sammenhengen mellom livskvalitet og flere faktorer ved boligen, men dette er begrenset med tanke på spørsmålene tilgjengelig i Livskvalitetsundersøkelsene. Det kan være ganske ulikt hvordan man opplever støy og støv, og også hvor mye støy og støv som må være til stede for at man rapporterer at man har et problem med dette. Samtidig kan det tenkes at det er viktigere for livskvaliteten hvordan man opplever boligen sin, i forhold til en objektiv måling.

Seleksjonsskjevhet

Seleksjonsskjevhet kan forekomme når det er en systematisk forskjell mellom utvalget og populasjonen. Seleksjonsskjevhet kan både være skjevheter i utvalget, utvalgsskjevhet, og skjevheter i hvem som svarer, frafallsskjevhet (Wang & Cheng, 2020; Webb et al., 2020).

Utvalget for Livskvalitetsundersøkelsene de tre årene inkludert i denne studien ble trukket fra et landsrepresentativt utvalg fra SSBs sentrale befolkningsdatabase (Pettersen & Støren, 2020). At utvalget er trukket minimerer sannsynligheten for utvalgsskjevhet (Webb et al., 2020). SSB opplyser selv at de ikke har noen grunn til å mistenke at det er seleksjonsskjevhet i utvalget (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021).

For seleksjonsskjevhet i tverrsnittstudier er det viktig at det er høy deltakelsesrate (Webb et al., 2020, s. 213). Svarprosenten for de tre årene er mellom 38% og 44%, dette er langt under det anbefalte nivået for deltakelse på 80-90%, men det betyr ikke at funnene er ugyldige (Webb et al., 2020, s. 213). Felles for Livskvalitetsundersøkelsen 2020, 2021 og 2022 er at i nettoutvalget (de som svarte på undersøkelsen) er det en overrepresentasjon av de med høyskole eller universitetsutdanning, personer i alderen 45-66 år og de som har norsk landbakgrunn (Pettersen & Engvik, 2022; Pettersen & Støren, 2020; Pettersen & Støren, 2021). Denne studien arver egenskapene fra de tre Livskvalitetsundersøkelsene, og selv om noen av frafallsskjevhetene ikke nødvendigvis vil ha så mye å si (responsrate alderskategori 45-66 år), er det usikkert hvor mye disse skjevhetene vil ha av innvirkning på studien. Dette ser jeg som en svakhet ved studien, som kan påvirke den ytre validiteten (Webb et al., 2020, s. 222).

Informasjonsskjevhet

Det kan oppstå situasjoner hvor respondentene avgir feil svar, som kan være fordi respondenten ikke forstår hva som blir spurt om, ikke husker tilbake i tid, eller at spørsmålene er formulert for vanskelig (Pettersen & Støren, 2021). Dette kan igjen føre til at informasjon blir misklassifisert (Webb et al., 2020, s. 171). Hukommelsesskjevhet kan oppstå når man må huske tilbake i tid. Det er kun ett av spørsmålene fra undersøkelsen i denne studien som krever at respondenten skal huske tilbake i tid, men det er en nokså kort periode å huske tilbake til (syv dager). Dette vil samtidig være en ikke-differensiell-misklassifikasjon som er en type tilfeldig feil (Webb et al., 2020, s. 171), og vil ikke ha nevneverdig å si for studien.

Innsamlingsmetoden er webskjema, som kan oppleves ganske likt for alle, og hindre i at respondenten gir sosialt ønskede svar (Pettersen & Støren, 2020). Spørsmålene i undersøkelsen er formulert slik at de skal være lette å forstå og presise (Nes et al., 2018; Pettersen & Støren, 2020). Samtidig kan det hende at det har oppstått informasjonsfeil ved at respondenter forstår de samme spørsmålene på forskjellig vis. Eksempelvis er ett av spørsmålene de bes om å svare på om man har problemer med støv eller forurensning fra trafikk, industri eller bedrifter. Det kan i noen områder være vanskelig å vite hvor denne forurensningen eventuelt kommer fra, og

kan være en kilde til informasjonsfeil. Samtidig er nok dette en tilfeldig feil, og vil ikke ha noe særlig å si for studien.

Registerdata har også blitt brukt i denne studien. SSB har komplettert Livskvalitetsundersøkelsene med data fra forskjellige register (eks, Befolkningsregisteret, Inntekts- og formueregisteret). For denne studien er variabelen «alder» hentet fra registerdata, denne variabelen blir beregnet for hver Livskvalitetsundersøkelse ved oppstart av undersøkelsen. Jeg anser bruken av registerdata som en styrke ved studien, da dette er informasjon uten feil, hvor muligheten for frafall ikke er til stede.

Bearbeidingsfeil er feil som kan oppstå i prosessen ved at det som rapporteres inn, ikke samsvarer med det som rapporteres ut (Pettersen & Støren, 2020). Disse feilene kan blant annet oppstå ved omkodinger. I Livskvalitetsundersøkelsene har de kontrollert dataene uten å oppdage noen feil som kan ha betydning for resultatene (Pettersen & Støren, 2020). Resultatene fra Livskvalitetsundersøkelsene har videre i denne studien blitt omkodet og bearbeidet. Under denne prosessen kan det ha oppstått bearbeidingsfeil. Det er blant annet flere variabler som har blitt «snudd» i denne studien, og resultater har blitt bearbeidet i SPSS, samt overført til resultater. De forskjellige variablene ble kontrollert flere ganger, og datasettene ble gjenskapt, uten funn av noen åpenbare feil. For å få et analytisk utvalg har de respondenten som ikke har svart, eller svart «vet ikke» eller «vil ikke svare» på en eller flere av spørsmålene brukt i denne studien blitt ekskludert. Det er ikke kontrollert for egenskapene ved respondentene som har blitt ekskludert. Det kan derfor hende at de som ble ekskludert tilhører samme «gruppe», og bidratt til økt frafallsskjevhet (Drageset & Ellingsen, 2009), dette er usikkert, men vil igjen kunne påvirke den ytre validiteten.

Konfundering

Konfundering kan oppstå i tverrsnittstudier når en variabel er assosiert med eksponeringen og påvirker utfallet (Wang & Cheng, 2020). Altså at effekten av det forholdet man er interessert i, i denne studien effekten boligkvalitet har på livskvalitet, blir påvirket av effekten av en annen variabel (Webb et al., 2020, s. 186). Denne studien har tatt høyde for flere mulige konfunderende variabler ved å kontrollere for kontrollvariabler i blokk 3. Det kan dog tenkes at det er andre variabler som kan påvirke effekten boligkvalitet har på livskvalitet, uten at dette er tatt høyde for.

6.3.3 Ytre validitet

Ytre validitet handler om i hvilken grad resultatene er gyldige under andre betingelser og andre utvalg enn det som er studert (Pripp, 2018). Ytre validitet kalles også generalisering, og det er flere faktorer som har en innvirkning i om funnene fra en studie kan overføres til andre populasjoner (Drageset & Ellingsen, 2009). Størrelsen på utvalget, samt frafallsskjevheten er av betydning for generaliserbarheten til en studie (Drageset & Ellingsen, 2009). Utvalgene fra Livskvalitetsundersøkelsene er store og trukket fra befolkningen, noe som i utgangspunktet gir et godt grunnlag for generalisering. Frafallet av respondenter fra det originale utvalget, samt at frafallet er høyere i noen grupper enn andre, påvirker om funnene fra studien kan overføres til andre populasjoner. Videre er det ikke gjort en frafallsanalyse i denne studien, som gjør at man må vise forsiktighet med å overføre funnene fra denne studien til andre populasjoner.

Denne studien ser på hvordan boligkvalitet påvirker livskvaliteten i en norsk kontekst. Det er verdt å bemerke seg at Norge er annerledes fra andre land når det kommer til boligpolitikk og kultur for å eie bolig. Det er langt vanligere å eie egen bolig i Norge i forhold til andre land, samt at det er forskjeller i hvilke typer boliger som er vanlige fra land til land, og at bolig verdsettes forskjellig. Det samme gjelder støy og støv/forurensning, det er store forskjeller i hvor vanlig det er med støy og støv/forurensning og vil variere hvor stort problem det anses å være fra land til land. Det må utvises forsiktighet ved overføring av funn fra denne studien til andre populasjoner som ikke er lik den norske.

7. Konklusjon

Formålet for denne studien var å undersøke den subjektive livskvaliteten blant unge voksne aleneboende gjennom de tre pandemiårene, samt å undersøke sammenhenger mellom boligkvalitet, nærmiljø og livskvalitet i denne gruppen.

Resultatene viser at både den affektive og kognitive livskvaliteten synker hvert år for unge voksne aleneboende. I denne perioden synker også fornøydhet med bolig, opplevd trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet man bor. Funn fra de lineære regresjonsanalysene viser at det er en signifikant positiv sammenheng mellom fornøydhet med bolig og livskvalitet. Sammenhengen mellom fornøydhet med bolig og affektiv livskvalitet opphører imidlertid i 2022. Det kan tyde på at det ikke lengre er like viktig med boligtilfredsheten for den affektive livskvaliteten etter to år med pandemi. Samtidig er det andre faktorer som blir viktigere i denne perioden, som trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet en bor. Funnene tyder på at

fornøydhet med bolig er viktigst for den kognitive livskvaliteten, altså livstilfredsheten, som har en signifikant positiv sammenheng for alle årene.

Denne studien finner ingen sammenheng mellom livskvalitet og boligkvalitetene støy og støv/forurensning slik mange tidligere studier har funnet. Det å eie boligen har og bare en signifikant sammenheng med livskvalitet for ett av årene. Det kan dermed se ut som at faktorer som er av betydning for livskvaliteten for andre populasjoner ikke er like viktige for unge voksne aleneboende i Norge. Det er behov for mer forskning på hvilke faktorer ved bolig det er som påvirker livskvaliteten for denne gruppen mennesker. For videre studier er det interessant å se på flere objektive faktorer ved boligen, for å se hvilken sammenheng forskjellige fysiske trekk har med livskvalitet, for å lettere operasjonalisere kunnskap om sammenhengen mellom kvaliteter ved bolig og livskvalitet.

Av nærmiljøfaktorene er det opplevd trygghet og det å høre til på stedet der man bor som viser signifikante sammenhenger med livskvalitet. Trygghet og tilhørighet ser ut til å bli viktigere for både affektiv og kognitiv livskvalitet i løpet av disse tre årene. Trygghet og tilhørighet har størst positiv sammenheng med den affektive livskvaliteten, som vil si at hvis tryggheten i nabolaget eller tilhørigheten til stedet øker, vil man i større grad kjenne på positive følelser, eller i mindre grad kjenne på negative følelser.

Funnene fra denne studien viser at det blir viktigere og viktigere å oppleve trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet man bor. Dette er viktig i lys av bærekraftsmål nummer 11, bærekraftige byer og lokalsamfunn, som trekker fram at det er stadig flere som bor i byer (FN-sambandet, 2023). Samtidig viser denne undersøkelsen at en synkende andel unge voksne aleneboere opplever trygghet i nærmiljøet og tilhørighet til stedet de bor. Hvis man skal kunne klare å oppnå god helse og livskvalitet for alle aldre er det mange faktorer som kan bidra. Denne studien belyser viktigheten av kvaliteter ved selve boligen, samt kvaliteter ved nærområdet for den videre utviklingen av byer og tettsteder. For å utjevne sosiale forskjeller i livskvalitet kan investering i boliger og utvikling av nærmiljøområder som også unge voksne aleneboende kan trives med, finne trygghet i og føle en tilhørighet til være en hensiktsmessig strategi.

Referanser

- Adams, R. E. (1992). Is happiness a home in the suburbs?: The influence of urban versus suburban neighborhoods on psychological health. *Journal of Community Psychology*, 20(4), 353-372. [https://doi.org/https://doi.org/10.1002/1520-6629\(199210\)20:4<353::AID-JCOP2290200409>3.0.CO;2-Z](https://doi.org/https://doi.org/10.1002/1520-6629(199210)20:4<353::AID-JCOP2290200409>3.0.CO;2-Z)
- Backman-Nord, P., Söderberg, P. & Forsman, A. K. (2022). The happiest youth in the world? Exploring subjective well-being indicators among Finnish university students. *Nordic Psychology*, 74(4), 245-261. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/19012276.2021.1996264>
- Baldi, B. & Moore, D. S. (2018). *The Practice of Statistics in the Life Sciences* (Fourth edition. utg.). W. H. Freeman and Company.
- Barstad, A., Normann, T., Nes, R., Reneflot, A., Røysamb, E., Hougen, H. & Herheim, Å. (2016). *Gode liv i Norge: Utredning om måling av befolkningens livskvalitet* (IS-2479). (Oslo: Helsedirektoratet, Issue. Helsedirektoratet. https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/gode-liv-i-norge-utredning-om-maling-av-befolkningens-livskvalitet/Gode%20liv%20i%20Norge%20%E2%80%93%20Utredning%20om%20m%C3%A5ling%20av%20befolkningens%20livskvalitet.pdf/_attachment/inline/4d212043-e2a4-4904-a360-94bfd977ed9a:51d6f261364996e6656a4e0564fb9bc967b4ecf0/Gode%20liv%20i%20Norge.pdf
- Barstad, A. & Sandvik, L. (2015). *Deltaking, støtte, tillit og tilhørighet: En analyse av ulikhet i sosiale relasjoner med utgangspunkt i levekårsundersøkelsene* (0806-2056). S. sentralbyrå. https://ssb.brage.unit.no/ssb-xmlui/bitstream/handle/11250/2445446/RAPP2015-51_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Bjørndal, L. D., Ebrahimi, O. V., Lan, X., Nes, R. B. & Røysamb, E. (2023). Mental health and environmental factors in adults: A population-based network analysis. *American psychologist*. <https://doi.org/10.1037/amp0001208>
- Campbell, J. M. (1983). Ambient stressors. *Environment and behavior*, 15(3), 355-380. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0013916583153005>
- Carlquist, E. (2015). *Well-being på norsk*. Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/well-being-pa-norsk/Well->

[being%20p%C3%A5%20norsk.pdf/_attachment/inline/46a66c5f-e872-4e52-96b5-4ae1c95c5d23:488beb667da23e74e06e64a4e800417c2f205c90/Well-being%20p%C3%A5%20norsk.pdf](#)

Clapham, D., Foye, C. & Christian, J. (2018). The concept of subjective well-being in housing research. *Housing, Theory and Society*, 35(3), 261-280.

<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/14036096.2017.1348391>

Cohen, S. & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis.

Psychological bulletin, 98(2), 310. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>

Dahlgren, G. & Whitehead, M. (2021). The Dahlgren-Whitehead model of health

determinants: 30 years on and still chasing rainbows. *Public health*, 199, 20-24.

<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.puhe.2021.08.009>

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.

https://doi.org/https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13

Drageset, S. & Ellingsen, S. (2009). Forståelse av kvantitativ helseforskning-en introduksjon og oversikt. *Nordisk tidsskrift for helseforskning*, 5(2), 100-113.

<https://doi.org/https://doi.org/10.7557/14.244>

FN-sambandet. (2023, 01.02.2023). *Bærekraftige byer og lokalsamfunn*. FN.

<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/baerekraftige-byer-og-lokalsamfunn?lang=nno-NO>

Folkehelseloven. (2011). *Lov om folkehelsearbeid* (LOV-2011-06-24-29). Lovdata.

<https://lovdata.no/lov/2011-06-24-29>

Friesinger, J. G., Haugland, S. H. & Vederhus, J.-K. (2022). The significance of the social and material environment to place attachment and quality of life: findings from a large population-based health survey. *Health and Quality of Life Outcomes*, 20(1), 135.

<https://doi.org/https://doi.org/10.1186/s12955-022-02045-2>

Fujiwara, D. (2013). The social impact of housing providers. *HACT, London*.

<https://www.siaassociation.org/sites/default/files/uploads/Archives/2013/02/The%20Social%20Impact%20of%20Housing%20Providers%20report2013.pdf>

Gjellesvik, K. B. & Madsen, O. J. (2021). «På skalaen som er meg, er det ikke plass til minuspoeng» En kvalitativ analyse av unge deprimertes selvforståelse. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, (2), 150-166.

<https://doi.org/https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2021-02-04>

- Gram, K. H. (2023, 18. januar 2023). *Dårligere livskvalitet blant enslige*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/darligere-livskvalitet-blant-enslige>
- Grogan-Kaylor, A., Woolley, M., Mowbray, C., Reischl, T. M., Gilster, M., Karb, R., MacFarlane, P., Gant, L. & Alaimo, K. (2006). Predictors of neighborhood satisfaction. *Journal of community practice*, 14(4), 27-50. https://doi.org/https://doi.org/10.1300/J125v14n04_03
- Gurney, C. M. (1999). Pride and prejudice: Discourses of normalisation in public and private accounts of home ownership. *Housing studies*, 14(2), 163-183. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/02673039982902>
- Hansen, T., Nilsen, T. S., Yu, B., Knapstad, M., Skogen, J. C., Vedaa, Ø. & Nes, R. B. (2021). Locked and lonely? A longitudinal assessment of loneliness before and during the COVID-19 pandemic in Norway. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(7), 766-773. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1403494821993711>
- Hellevik, O. & Hellevik, T. (2021). Why do fewer young people look positively on life? The development of subjective well-being among youth and young adults in Norway. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 2(2), 104-128. <https://doi.org/doi:10.18261/issn.2535-8162-2021-02-02>
- Helliwell, J. F., Layard, R., Sachs, J. D., De Neve, J.-E., Aknin, L. B. & Wang, S. (2024). *World Happiness Report 2024*. University of Oxford: Wellbeing Research Centre. <https://happiness-report.s3.amazonaws.com/2024/WHR+24.pdf>
- Helsedirektoratet. (2014). *Psykisk helse og trivsel i folkehelsearbeidet* (IS-2263). Helsedirektoratet. https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/psykisk-helse-og-trivsel-i-folkehelsearbeidet/Psykisk%20helse%20og%20trivsel%20i%20folkehelsearbeidet.pdf/_/attachment/inline/c3e9d9e3-8a17-45ee-a66e-4ea6850789ee:236bae07e0b209e222ff1747dba9ad3336c813dd/Psykisk%20helse%20og%20trivsel%20i%20folkehelsearbeidet.pdf
- Hidalgo, M. C. & Hernandez, B. (2001). Place attachment: Conceptual and empirical questions. *Journal of environmental psychology*, 21(3), 273-281. <https://doi.org/https://doi.org/10.1006/jev.2001.0221>
- Hjort, P. F. (2001). Helse for de gamle-hvordan klarer vi det? *Omsorg: Nordisk tidsskrift for Palliativ Medisin*, 18(4), 5-8. <https://fhi.brage.unit.no/fhi->

[xmlui/bitstream/handle/11250/2377634/Hjort_2001_Hel272.pdf?sequence=1&isAllo
wed=y](https://www.ssb.no/energi-og-industri/energi/statistikk/elektrisitetspriser/artikler/rekordhoy-strompris-i-2022--dempet-av-stromstotte)

- Holstad, M. (2023, 14. februar 2023). *Rekordhøy strømpris i 2022 - dempet av strømstøtte*. Statistisk sentralbyrå. Hentet 23. mars 2024 fra <https://www.ssb.no/energi-og-industri/energi/statistikk/elektrisitetspriser/artikler/rekordhoy-strompris-i-2022--dempet-av-stromstotte>
- Holt-Lunstad, J., Smith, T. B. & Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: a meta-analytic review. *PLoS medicine*, 7(7), e1000316. <https://doi.org/https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000316>
- Howley, P., Scott, M. & Redmond, D. (2009). Sustainability versus liveability: an investigation of neighbourhood satisfaction. *Journal of environmental planning and management*, 52(6), 847-864. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/09640560903083798>
- Johansen, R., Espetvedt, M. N., Lyshol, H., Clench-Aas, J. & Myklestad, I. (2021). Mental distress among young adults—gender differences in the role of social support. *BMC public health*, 21, 1-14. <https://doi.org/https://doi.org/10.1186/s12889-021-12109-5>
- Jones-Rounds, M. L., Evans, G. W. & Braubach, M. (2014). The interactive effects of housing and neighbourhood quality on psychological well-being. *J Epidemiol Community Health*, 68(2), 171-175. <https://doi.org/10.1136/jech-2013-202431>
- Kahneman, D., Diener, E. & Schwarz, N. (1999). *Well-being: Foundations of hedonic psychology*. Russell Sage Foundation. https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=wIXAwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&ots=ZrqXr8cmg8&sig=TlPgf_Q0K_0DQxyAqUSdzSdriCE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Knapstad, M., Nes, R., Nilsen, T., Skogen, J., Lode, V., Riise, I. & Aarø, L. (2024). *Folkehelseundersøkelsen i Rogaland 2023: Fremgangsmåte og utvalgte resultat* (Rapport 2024). Bergen: Folkehelseinstituttet <https://www.fhi.no/contentassets/90f6cfa49b434a97bf9fb2f01764b32d/folkehelseundersokelsen-i-rogaland-2023.pdf>
- Knapstad, M., Nilsen, T. S., Skogen, J. C., Nes, R. B., Lode, V. D., Riise, I. A. & Aarø, L. E. (2024). *Folkehelseundersøkelsen i Agder 2023: fremgangsmåte og utvalgte resultater* (8284064316). <https://www.fhi.no/contentassets/4459de7b09b64bc4be4de7a06cfa77ac/folkehelseundersokelsen-i-agder-2023.pdf>

- Lervåg, M.-L., Engvik, M. & Dalen, H. B. (2022). *Studenters levekår 2021: en levekårsundersøkelse blant studenter i høyere utdanning* (978-82-587-1577-8). [Oslo]: Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/studenters-levekar-2021-en-levekarsundersokelse-blant-studenter-i-hoyere-utdanning/_attachment/inline/f4a4b2a5-ffc5-4d85-88db-09b7055774d1:27db3ac59750f6f3f9482c9d8aba00b09500c71b/RAPP2022-34.pdf
- Li, Y., Guan, D., Tao, S., Wang, X. & He, K. (2018). A review of air pollution impact on subjective well-being: Survey versus visual psychophysics. *Journal of Cleaner Production*, 184, 959-968. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.296>
- Låg, M. & Bølling, A. (2022). *Luftforurensning i Norge* (Folkehelse rapporten - Helsetilstanden i Norge). Folkehelseinstituttet. <https://www.fhi.no/he/folkehelse rapporten/miljo/luftforureining--i-noreg/?term=>
- McKee, K. (2012). Young people, homeownership and future welfare. *Housing studies*, 27(6), 853-862. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/02673037.2012.714463>
- Meld. St. 15 (2022-2023). *Folkehelsemeldinga*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/918eb71926fc44c8802fe3c2e0b9a75a/nn-no/pdfs/stm202220230015000dddpdfs.pdf>
- Mouratidis, K. (2019). Compact city, urban sprawl, and subjective well-being. *Cities*, 92, 261-272. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.04.013>
- Mouratidis, K. (2020). Commute satisfaction, neighborhood satisfaction, and housing satisfaction as predictors of subjective well-being and indicators of urban livability. *Travel Behaviour and Society*, 21, 265-278. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tbs.2020.07.006>
- Nes, R., Hansen, T., Barstad, A., Vittersø, J., Carlquist, E. & Røysamb, E. (2018). *Livskvalitet. Anbefalinger for et bedre målesystem* (Oslo: Helsedirektoratet, Issue. https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/livskvalitet-anbefalinger-for-et-bedre-malesystem/Livskvalitet%20%E2%80%93%20Anbefalinger%20for%20et%20bedre%20m%C3%A5lesystem.pdf/_attachment/inline/e6f19f43-42f9-48ce-a579-2389415a2432:8d0fbf977b7dbd30e051662c815468072fb6c12c/Livskvalitet%20%E2%80%93%20Anbefalinger%20for%20et%20bedre%20m%C3%A5lesystem.pdf
- Nes, R., Røysamb, E., Tambs, K., Harris, J. & Reichborn-Kjennerud, T. (2006). Subjective well-being: genetic and environmental contributions to stability and change. *Psychological medicine*, 36(7), 1033-1042. <https://doi.org/10.1017/S0033291706007409>

- Nes, R. B., Nilsen, T. S., Hauge, L. J., Eilertsen, M., Gustavson, K., Aarø, L. E. & Røysamb, E. (2020). *Fra nord til sør: Livskvalitet i Norge 2019* (8284061139).
<https://fhi.brage.unit.no/fhi-xmlui/bitstream/handle/11250/2838086/Nes-2020-Fra.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Nes, R. B., Røysamb, E., Eilertsen, M. G., Hansen, T. & Nilsen, T. S. (2021). *Livskvalitet i Norge* (Folkehelse rapporten - Helsetilstanden i Norge). Folkehelseinstituttet
<https://www.fhi.no/he/folkehelse rapporten/samfunn/livskvalitet-i-norge/?term=>
- Nøkleby, H. (2021). *Del 2: Skolestengning og barn og unges helse* (Folkehelsen etter covid-19). Folkehelseinstituttet.
<https://www.fhi.no/ss/korona/koronavirus/folkehelse rapporten-temautgave-2021/del-1-9/skolestengning-og-barn-og-unges-helse/?term=>
- OECD. (2011). *Housing conditions*. OECD Publishing.
<https://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/housing/>
- OECD. (2013). *OECD Guidelines on Measuring Subjective Well-being*.
<https://doi.org/doi:https://doi.org/10.1787/9789264191655-en>
- Orru, K., Orru, H., Maasikmets, M., Hendrikson, R. & Ainsaar, M. (2016). Well-being and environmental quality: Does pollution affect life satisfaction? *Quality of Life Research*, 25, 699-705. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11136-015-1104-6>
- Pavot, W. & Diener, E. (2008). The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The journal of positive psychology*, 3(2), 137-152.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/17439760701756946>
- Pavot, W., Diener, E., Colvin, C. R. & Sandvik, E. (1991). Further validation of the Satisfaction with Life Scale: Evidence for the cross-method convergence of well-being measures. *Journal of personality assessment*, 57(1), 149-161.
https://doi.org/https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5701_17
- Pettersen, A.-M. & Engvik, M. (2022). *Livskvalitetsundersøkelsen 2022 dokumentasjonsnotat* (ISSN 2535-7271). S. sentralbyrå. https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekra/ artikler/livskvalitetsundersokelsen-2022.dokumentasjonsnotat/_attachment/inline/db513f6b-7f94-4211-8331-5c9885ee31c1:32d025937b2d01388cd5cdfc583e0ef51c0495bf/NOT2022-35.pdf
- Pettersen, A.-M. & Støren, K. S. (2020). *Livskvalitetsundersøkelsen 2020 dokumentasjonsnotat* (ISBN 978-82-587-1187-9). S. sentralbyrå.
https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/_attachment/432986?ts=174f79f8608

- Pettersen, A.-M. & Støren, K. S. (2021). *Livskvalitetsundersøkelsen 2021 dokumentasjonsnotat* (ISBN 978-82-587-1403-0). S. sentralbyrå. https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/livskvalitetsundersokelsen-2021/_attachment/inline/f6c0d1e3-6ceb-4bf1-be8d-86403b9add28:b710f4f8e624475fc469d8c1345833ddf3c64e82/NOT2021-40_web.pdf
- Pripp, A. H. (2018). Validitet. *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 138. <https://doi.org/doi:10.4045/tidsskr.18.0398>
- Regjeringen. (2020, 17. mars 2023). *Tidslinje: myndighetenes håndtering av koronasituasjonen*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/tidslinje-koronaviruset/id2692402/>
- Regjeringen. (2021, 1. juni 2021). *Folkehelseloven*. Regjeringen. Hentet 12. februar 2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/folkehelsearbeid/id673728/>
- Reme, B.-A., Hart, R. K. & Wörn, J. (2021). *Del 4: Arbeidsløshet og helse* (Folkehelsen etter covid-19). Folkehelseinstituttet. <https://www.fhi.no/ss/korona/koronavirus/folkehelse rapporten-temautgave-2021/del-1-9/arbeidsløshet-og-helse/?term=>
- Reneflot, A., Aarø, L. E., Aase, H., Reichborn-Kjennerud, T., Tambs, K. & Øverland, S. N. (2018). *Psykisk helse i Norge* (ISBN: 978-82-8082-878-1). Folkehelseinstituttet. https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2018/psykisk_helse_i_norge2018.pdf
- Revdal, M. K. & Sandvik, L. (2018). *Bolig og boforhold-for befolkningen og utsatte grupper* (ISBN 978-82-537-9725-0). Statistisk sentralbyrå. https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/_attachment/346817?_ts=162d8bb3be0
- Revdal, M. K. & With, M. L. (2022, 15. februar 2023). *Leietakere mindre fornøyd med livet*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levekar/artikler/leietakere-mindre-fornoyd-med-livet>
- Russell, J. A. (1980). A circumplex model of affect. *Journal of personality and social psychology*, 39(6), 1161-1178. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/h0077714>
- Sirgy, M. J. (2002). *The psychology of quality of life. Wellbeing and positive mental health* (Bd. 12). Springer. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-030-71888-6.pdf>

- Sivertsen, B. (2021). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse. Tilleggsundersøkelse 2021*. O. S. UiO. [hps://sioshotstorage.blob.core.windows.net/shot2018/SHOT2021.pdf](https://sioshotstorage.blob.core.windows.net/shot2018/SHOT2021.pdf)
- Sivertsen, B. & Johansen, M. S. (2022). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022* (SHoT 2022). O. s. SiO. <https://studenthelse.no/>
- Souza, A. C. d., Alexandre, N. M. C. & Guirardello, E. d. B. (2017). Psychometric properties in instruments evaluation of reliability and validity. *Epidemiologia e servicios de saude*, 26, 649-659. <https://doi.org/10.5123/S1679-49742017000300022>
- SSB. (2023a, 13. desember 2023). *Boforhold, levekårsundersøkelsen*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/bolig-og-boforhold/statistikk/boforhold-levokarsundersokelsen>
- SSB. (2023b, 16. november 2023). *Livskvalitet*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levokar/statistikk/livskvalitet>
- SSB. (2024, 24. januar 2024). *Boforhold, registerbasert*. SSB. <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/bolig-og-boforhold/statistikk/boforhold-registerbasert>
- Streimikiene, D. (2015). Quality of life and housing. *International Journal of Information and Education Technology*, 5(2), 140. <https://doi.org/10.7763/IJET.2015.V5.491>
- Støren, K. S. (2023, 16. november 2023). *Hvor fornøyde er vi med livet i Norge?* . Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levokar/statistikk/livskvalitet/artikler-om-livskvalitet/hvor-fornoyde-er-vi-med-livet-i-norge?fbclid=IwAR25HCTOqPyzIK4BYnl6aY9E14aqgSO8hXuwrJlkbD977qvvr5wy5vMXr4>
- Støren, K. S. & Rønning, E. (2021). Livskvalitet i Norge 2021. https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/levokar/artikler/livskvalitet-i-norge-2021/_attachment/inline/c2d3a9a8-5dad-4745-ac05-e5f2417ffec0:b844119bf0cfaaf253f214b7ac75c316792b4624/RAPP2021-27_web.pdf
- Tanner, J. L. & Arnett, J. J. (2016). The emergence of emerging adulthood: The new life stage between adolescence and young adulthood. I *Routledge handbook of youth and young adulthood* (s. 50-56). Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781315753058-13/emergence-emerging-adulthood-new-life-stage-adolescence-young-adulthood-jennifer-lynn-tanner-jeffrey-jensen-arnett>

- Tavakol, M. & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4205511/pdf/ijme-2-53.pdf>
- Tomaszewski, W. & Perales, F. (2014). Who settles for less? Subjective dispositions, objective circumstances, and housing satisfaction. *Social indicators research*, 118, 181-203.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11205-013-0420-x>
- Van De Weijer, M. P., Baselmans, B. M., Hottenga, J.-J., Dolan, C. V., Willemsen, G. & Bartels, M. (2022). Expanding the environmental scope: an environment-wide association study for mental well-being. *Journal of exposure science & environmental epidemiology*, 32(2), 195-204. <https://doi.org/https://doi.org/10.1038/s41370-021-00346-0>
- van Zanden, J. L., Rijpma, A., Malinowski, M. & Mira d'Ercole, M. (2020). *How's Life? 2020: Measuring Well-being*. OECD Publishing. <https://www.oecd-ilibrary.org/content/publication/9870c393-en>
- Vedaa, Ø., Nilsen, T. S., Knapstad, M., Nes, R. B., Aarø, L. E., Knudsen, A. K. S. & Skogen, J. C. (2021). *Del 5: Psykisk helse og livskvalitet under pandemien* (Folkehelsen etter covid-19). Folkehelseinstituttet.
<https://www.fhi.no/ss/korona/koronavirus/folkehelserapporten-temautgave-2021/del-1-9/psykisk-helse-og-livskvalitet-under-pandemien/?term=>
- von Soest, T., Kozák, M., Rodríguez-Cano, R., Fluit, D. H., Cortés-García, L., Ulset, V. S., Haghish, E. F. & Bakken, A. (2022). Adolescents' psychosocial well-being one year after the outbreak of the COVID-19 pandemic in Norway. *Nature human behaviour*, 6(2), 217-228. <https://doi.org/https://doi.org/10.1038/s41562-021-01255-w>
- Wang, X. & Cheng, Z. (2020). Cross-sectional studies: strengths, weaknesses, and recommendations. *Chest*, 158(1), S65-S71.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.chest.2020.03.012>
- Webb, P., Bain, C. & Page, A. (2020). *Essential epidemiology: an introduction for students and health professionals* (fourth. utg.). Cambridge University Press.
- Welsch, H. (2006). Environment and happiness: Valuation of air pollution using life satisfaction data. *Ecological economics*, 58(4), 801-813.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2005.09.006>
- WHO. (2017). *Promoting health in the SDGs: report on the 9th Global conference for health promotion, Shanghai, China, 21–24 November 2016: all for health, health for all*.

- World Health Organization,. <https://www.who.int/publications/i/item/promoting-health-in-the-sdgs>
- WHO. (2018). WHO housing and health guidelines.
<https://www.who.int/publications/i/item/9789241550376>
- WHO. (2020). *Basic documents*. World Health Organization.
https://apps.who.int/gb/bd/pdf_files/BD_49th-en.pdf#page=6
- Aarseth, H. P. (2000). Helsinkideklarasjonen i ny utgave. *Tidsskrift for Den norske legeforening*. <https://tidsskriftet.no/2000/10/fra-foreningen/helsinkideklarasjonen-i-ny-utgave>
- Aasvang, G., Engdahl, B. & Krog, N. (2022). *Støy, helseplager og hørselstap* (Folkehelse rapporten - Helsetilstanden i Norge [nettdokument], Issue. Folkehelseinstituttet.
<https://www.fhi.no/he/folkehelse rapporten/miljo/stoy/?term=#hovedpunkter>

Vedlegg

	Ujustert		Blokk 1	Blokk 2	Blokk 3	Blokk 3
Affektiv 2020	B(95%) sig	Beta	R' = 0,093 R' change= 0,093	R' =0,147 R' change= 0,054	R' = 0,269 R' change= 0,121	Beta
Fornøyd bolig	0,231(0,185-0,276)***	0,293	0,209(0,160-0,257)***	0,138(0,082-0,194)***	0,098(0,045-0,151)***	0,125
Støy	0,532(0,279-0,785)***	0,126	0,252(-0,007-0,511)	0,128(-0,126-0,381)	0,180(-0,057-0,417)	0,043
Støv	0,352(-0,033-0,736)	0,055	-0,080(-0,466-0,307)	-0,246(-0,623-0,131)	-0,250(-0,602-0,102)	-0,039
Eie/leie	0,516(0,283-0,748)***	0,133	0,239(0,008-0,470)*	0,183(-0,045-0,411)	0,032(-0,197-0,261)	0,008
Fornøyd sted	0,211(0,164-0,258)***	0,262		0,023(-0,040-0,086)	-0,007(-0,066-0,053)	-0,009
Trygg	0,289(0,229-0,350)***	0,277		0,209(0,145-0,273)***	0,142(0,081-0,203)***	0,136
Tilhørighet sted	0,169(0,130-0,207)***	0,255		0,064(0,017-0,112)**	0,062(0,018-0,106)**	0,094
Sysselsatt	0,585(0,307-0,863)***	0,126			0,159(-0,123-0,442)	0,034
Student	-0,015(-0,284-0,253)	-0,003			0,103(-0,192-0,398)	0,023
Alder	-0,010(-0,038-0,018)	-0,022			-0,018(-0,046-0,010)	-0,039
Kjønn	-0,508(-0,736- -0,280)***	-0,133			-0,530(-0,739- -0,321)***	-0,139
Tilstrekkelig økonomi	0,416(0,340-0,493)***	0,313			0,196(0,118-0,275)***	0,147
Nære relasjoner	0,839(0,712-0,967)***	0,369			0,606(0,478-0,734)***	0,267

	Ujustert		Blokk 1	Blokk 2	Blokk 3	Blokk 3
Affektiv 2021	B(95%) sig	Beta	R' = 0,100 R' change=0,100	R' =0,140 R' change= 0,040	R' =0,238 R' change=0,098	Beta
Fornøyd bolig	0,259(0,212-0,307)***	0,311	0,256(0,205-0,306)***	0,202(0,143-0,261)***	0,162(0,105-0,218)***	0,194
Støy	0,458(0,208-0,708)***	0,109	0,228(-0,036-0,492)	0,176(-0,083-0,435)	0,203(-0,046-0,452)	0,048
Støv	0,356(-0,028-0,741)	0,055	0,031(-0,367-0,430)	-0,107(-0,501-0,287)	-0,219(-0,596-0,158)	-0,034
Eie/leie	0,370(0,131-0,608)**	0,092	-0,067(-0,310-0,175)	-0,052(-0,291-0,187)	-0,181(-0,427-0,064)	-0,045
Fornøyd sted	0,179(0,126-0,231)***	0,199		-0,040(-0,107-0,026)	-0,039(-0,102-0,024)	-0,044
Trygg	0,310(0,245-0,374)**	0,277		0,228(0,159-0,296)***	0,148(0,081-0,215)***	0,133
Tilhørighet sted	0,148(0,106-0,190)***	0,206		0,050(0,001-0,099)*	0,058(0,012-0,105)*	0,082
Sysselsatt	0,404(0,115-0,693)**	0,083			-0,094(-0,384-0,195)	-0,019
Student	0,095(-0,182-0,373)	0,021			0,170(-0,127-0,467)	0,037
Alder	-0,003(-0,031-0,025)	-0,007			-0,004(-0,033-0,025)	-0,009
Kjønn	-0,529(-0,763- -0,296)***	-0,134			-0,571(-0,790- -0,351)***	-0,145
Fornøyd økonomi	0,392(0,315-0,468)***	0,293			0,221(0,141-0,3)***	0,165
Nære relasjoner	0,21(0,587-0,855)***	0,306			0,513(0,379-0,646)***	0,218

	Ujustert		Blokk 1	Blokk 2	Blokk 3	Blokk 3
Affektiv 2022	B(95%) sig	Beta	R' =0,087 R' change=0,087	R' =0,179 R' change=0,092	R' =0,301 R' change=0,122	Beta
Fornøyd bolig	0,214(0,164-0,264)***	0,285	0,194(0,140-0,248)***	0,073(0,014-0,133)*	0,044(-0,013-0,101)	0,058
Støy	0,515(0,236-0,794)***	0,127	0,224(-0,065-0,514)	0,039(-0,239-0,318)	-0,050(-0,311-0,212)	-0,012
Støv	0,651(0,217-1,086)**	0,103	0,234(-0,212-0,680)	-0,005(-0,434-0,424)	0(-0,401-0,401)	0
Eie/leie	0,407(0,140-0,674)**	0,105	0,098(-0,171-0,366)	0,095(-0,161-0,352)	-0,114(-0,377-0,149)	-0,029
Fornøyd sted	0,224(0,174-0,275)***	0,294		0,027(-0,039-0,093)	0,007(-0,054-0,069)	0,01
Trygg	0,271(0,213-0,329)***	0,307		0,178(0,116-0,240)***	0,135(0,076-0,194)***	0,153
Tilhørighet sted	0,227(0,184-0,269)***	0,346		0,143(0,089-0,196)***	0,120(0,070-0,170)***	0,183
Sysselsatt	0,794(0,456-1,133)***	0,161			0,185(-0,150-0,519)	0,037
Student	-0,176(-0,519-0,166)	-0,036			-0,072(-0,422-0,278)	-0,015
Alder	-0,023(-0,054-0,0087)	-0,051			-0,042(-,071- -0,013)**	-0,095
Kjønn	-0,529(-0,794- -0,265)***	-0,138			-0,552(-0,787- -0,317)***	-0,143
Fornøyd økonomi	0,472(0,385-0,559)***	0,352			0,287(0,201-0,373)***	0,214
Nære relasjoner	0,739(0,592-0,886)***	0,329			0,475(0,330-0,621)***	0,212

	Ujustert		Blokk 1	Blokk 2	Blokk 3	Blokk 3
Kognitiv 2020	B(95%) sig	Beta	R' 153 R' change=0,153	R'= 0,195 R' change= 0,042	R'=0,382 R' change= 0,187	Beta
Fornøyd bolig	0,235(0,201-0,269)***	0,388	0,230(0,194-0,266)***	0,152(0,111-0,194)***	0,098(0,061-0,135)***	0,162
Støy	0,302(0,107-0,497)**	0,093	0,013(-0,180-0,206)	-0,058(-0,248-0,131)	0,074(-0,094-0,242)	0,023
Støv	0,231(-0,065-0,527)	0,047	-0,125(-0,412-0,163)	-0,212(-0,494-0,070)	-0,160(-0,409-0,089)	-0,033
Eie/leie	0,420(0,241-0,598)***	0,141	0,137(-0,035-0,309)	0,116(-0,054-0,287)	0,102(-0,060-0,264)	0,034
Fornøyd sted	0,221(0,186-0,256)***	0,357		0,086(0,039-0,133)***	0,034(-0,009-0,076)	0,054
Trygg	0,160(0,113-0,208)***	0,199		0,059(0,011-0,107)*	0,027(-0,016-0,070)	0,033
Tilhørighet sted	0,159(0,130-0,188)***	0,313		0,051(0,015-0,086)**	0,045(0,014-0,077)**	0,089
Sysselsatt	0,556(0,343-0,769)***	0,156			0,331(0,131-0,531)**	0,093
Student	0,345(0,140-0,551)**	0,101			0,374(0,166-0,583)***	0,11
Alder	-0,053(-0,074- -0,032)***	-0,149			-0,044(-0,064- -0,024)***	-0,124
Kjønn	0,234(0,057-0,411)*	0,08			0,131(-0,017-0,279)	0,045
Tilstrekkelig økonomi	0,399(0,342-0,456)***	0,389			0,248(0,192-0,304)***	0,242
Nære relasjoner	0,769(0,674-0,864)***	0,44			0,470(0,379-0,560)***	0,268

	Ujustert		Blokk 1	Blokk 2	Blokk 3	Blokk 3
Kognitiv 2021	B(95%) sig	Beta	R'=0,168 R' change=0,168	R'=0,191 R' change= 0,022	R'=0,346 R' change= 0,156	Beta
Fornøyd bolig	0,242(0,210-0,275)***	0,405	0,247(0,212-0,282)***	0,205(0,164-0,246)***	0,154(0,116-0,192)***	0,257
Støy	0,245(0,065-0,425)**	0,081	-0,037(-0,219-0,145)	-0,059(-0,239-0,121)	0,078(-0,088-0,243)	0,026
Støv	0,433(0,158-0,708)**	0,094	0,275(0-0,550)	0,203(-0,071-0,477)	0,007(-0,243-0,258)	0,002
Eie/leie	0,303(0,133-0,474)***	0,106	-0,092(-0,259-0,075)	-0,103(-0,270-0,063)	-0,184(-0,347- -0,021)*	-0,064
Fornøyd sted	0,169(0,131-0,206)***	0,262		-0,016(-0,062-0,031)	-0,027(-0,069-0,015)	-0,042
Trygg	0,182(0,135-0,228)***	0,227		0,083(0,035-0,130)***	0,048(0,003-0,092)*	0,059
Tilhørighet sted	0,148(0,118-0,177)***	0,287		0,065(0,031-0,099)***	0,061(0,030-0,092)***	0,119
Sysselsatt	0,582(0,377-0,787)***	0,167			0,329(0,137-0,521)***	0,095
Student	0,278(0,080-0,477)**	0,084			0,350(0,153-0,548)***	0,105
Alder	-0,031(-0,051- -0,011)**	-0,093			-0,023(-0,042-0,004)*	-0,068
Kjønn	0,216(0,047-0,385)*	0,076			0,155(0,009-0,301)*	0,055
Fornøyd økonomi	0,366(0,313-0,419)***	0,382			0,244(0,191-0,297)***	0,254
Nære relasjoner	0,633(0,539-0,726)***	0,375			0,350(0,262-0,439)***	0,208

	Ujustert		Blokk 1	Blokk 2	Blokk 3	Blokk 3
Kognitiv 2022	B(95%) sig	Beta	R'=0,136 R' change=0,136	R'=0,207 R' change= 0,071	R'=0,364 R' change=0,157	Beta
Fornøyd bolig	0,206(0,170-0,243)***	0,367	0,199(0,160-0,238)***	0,108(0,063-0,152)***	0,064(0,023-0,105)**	0,113
Støy	0,336(0,126-0,546)**	0,11	0,101(-0,111-0,312)	-0,001(-0,207-0,205)	-0,010(-0,197-0,177)	-0,003
Støv	0,314(-0,013-0,641)	0,066	-0,048(-0,374-0,278)	-0,192(-0,509-0,124)	-0,206(-0,494-0,081)	-0,044
Eie/leie	0,382(0,182-0,582)***	0,131	0,077(-0,119-0,274)	0,085(-0,104-0,274)	-0,089(-0,277-0,099)	-0,031
Fornøyd sted	0,202(0,165-0,240)***	0,353		0,059(0,010-0,107)*	0,038(-0,006-0,082)	0,066
Trygg	0,172(0,128-0,217)***	0,26		0,082(0,037-0,128)***	0,067(0,025-0,110)**	0,102
Tilhørighet sted	0,181(0,149-0,213)***	0,367		0,090(0,051-0,130)***	0,072(0,036-0,108)***	0,147
Sysselsatt	0,615(0,362-0,869)***	0,166			0,169(-0,071-0,408)	0,045
Student	0,079(-0,179-0,336)	0,021			0,077(-0,173-0,328)	0,021
Alder	-0,027(-0,050- -0,004)*	-0,08			-0,032(-0,053- -0,011)**	-0,096
Kjønn	0,131(-0,069-0,332)	0,045			0,058(-0,111-0,226)	0,02
Fornøyd økonomi	0,407(0,343-0,471)***	0,404			0,266(0,204-0,327)***	0,264
Nære relasjoner	0,703(0,596-0,809)***	0,417			0,416(0,312-0,521)***	0,247

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway